

# ಕುರವಂಜಿ

Koravaji

ಫೆಬ್ರವರಿ  
೧೯೫೬



ಸಂಪಾದಕರು :  
ಶ್ರೀ|| ರಾ. ಶಿ.

ಬರಹಗಾರರು :

ಶ್ರೀ|| “ಮದ್ರಾಸಾದ್”  
ಶ್ರೀ|| ಗುಂಡಯ್ಯ  
ಶ್ರೀ|| “ಕೇಫ”  
ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿ  
ಶ್ರೀ|| ನಾ. ಕ.  
ಶ್ರೀ|| ಅ. ರಾ. ಸೇ.  
ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಮಿ  
ಶ್ರೀ|| ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್  
ಶ್ರೀಮತಿ ಅಂದ್ರಾಣಿ

ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ  
ಕೆಳಗಿನಲ್ಲಿ

೩೪ನೆಯ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ



# ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದ ವಿಮಾ ಇಲಾಖಾ

(ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಾಖಾ)

## ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊಡುವ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು

೧೯೫೪-೫೫ ರಲ್ಲಿ

ಆದ ಹೊಸ ಬಿಸಿನೆಸ್ ೧.೮೨ ಕೋಟಿಯನ್ನು ವಿಾರಿದೆ.

ಇಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮೊಬಲಗು ೪.೭೯ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ವಿಾರಿದೆ.

ಒಟ್ಟು ವಿಮಾ ಮೊಬಲಗು ೧೩.೮೭ ಕೋಟಿಗಳು.

ಪಾವತಿಯಾದ ಮೊಬಲಗು ೨.೪೫ ಕೋಟಿಗಳು.

## ಹಂಚಿರುವ ಚೋನಸ್ಸು

ರೂ. ೨೦/- ಜೀವಮಾನ ವಿಮೆಗೆ ರೂ. ೧೭/- ಎಂಡೋಮೆಂಟಿಗೆ

ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರೀಮಿಯಂ ದರಗಳು.



ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ವಿಮೆಯು

ವೈಪೋಟಿ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.



## ಮುಂದಿನ ಬದಲಾವಣೆ

ಬೆಂಗಳೂರು : ಮೈಸೂರು : ದಾವಣಗೆರೆ : ಶಿವಮೊಗ್ಗ :  
ಜೈ ಹಿಂದ್ ರಣಜಿತ್ ಶಾಂತಿ ಪಿಕ್ಚರ್ಸ್ ಹೌಸ್ ಸುದರ್ಶನ  
ಮಂಗಳೂರು : ಚಿತ್ರಮರ್ಗ : ತುಮಕೂರು : ಮಡಕೇರಿ :  
ರಮಾಕಾಂತಿ ರೂಪನಾಣಿ ಕೃಷ್ಣಾ ಕಾನೇರಿ ಮಹಲ್  
ಚಿತ್ರ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲಿದೆ.



ನಾಯಕಿ ಆರ್ಟ್ ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ಸ್‌ರವರ—

**ಕೊ ರಿ ಕಿ ಲ ವಾ ಲಿ (ಕನ್ನಡ)**

ಶ್ರೀಕಾಂತ್, B.Sc., - ಮಹಾಬಲರಾವ್ - ಅಶ್ವಥ್ - ಎಸ್. ಎ. ನಟರಾಜ್  
ಮುಸುರಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ - ವಾದಿರಾಜ್ - ಮಾಸ್ಟರ್ ರವಿಕುಮಾರ್  
B. ಸರೋಜಾ ದೇವಿ - ಜಯಶ್ರೀ - ಸುಮತಿ - H. P. ಸರೋಜ - ಬೇಬಿ ನಂದಿನಿ

ಸಂಗೀತ : ಛಾಯಾಗ್ರಹಣ : ಸ್ಟುಡಿಯೋ :  
ಜಿ. ರಾಮನಾಥ್ ಜಿ. ಜಿ. ವಿಜಯಂ ಪ್ರೀಮಿಯರ್

ನಿರ್ದೇಶನ : ಎಸ್. ಎ. ನಟರಾಜ್

A TALLAM RELEASE

Koravanji, February 1956



ಶಿಕ್ಷದಲಿಯೇ ಬರುವೆ!



ಬರಣಿ  
ಟಿಕ್ಟನ್ ರವರ

ಚಿಂತಾಮಣಿ

...ತೆಲುಗು...

ಬಾನುಮತಿ  
ಜಮನ



N.T.ರಾಮರಾವ್  
S.V.ರಂಗರಾವ್

DIR

V.V.D. Release...





ಸಂಪುಟ ೧೫

ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೫೬

ಸಂಚಿಕೆ ೧೧

## ಕುಹಕಿಡಿಗಳು

ಬಾಪುಜೀಯವರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಹೆಣೆದಿರುವ ಜನುಖಾನ ಒಂದು ನಮ್ಮನೆಯಲ್ಲಿದೆ - ಅದನ್ನು ಗುಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೈ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಏನುಮಾಡಲಿ ಎಂದು ವಾಚಕರೊಬ್ಬರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ—

—ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರಿಗೆ ಮಾರಿಬಿಡಿ, ಅವರು ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಝಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮಾಡುವುದು ಜೇನುಹುಳುಗಳಂತೆ.

—ಯೋಜನೆಗಳು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕವಾಗಲೀ ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಜೇನುಹುಳುವಿನಂತೆ ಕುಟುಕದೇ ಇದ್ದರೆ ಸಾರ್ಥಕವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾಜಪ್ರಮುಖರೆಲ್ಲಾ ಈಗ ಮೂರು ಸಾಲು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಆಶೆಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂತೆ.



ಸಾಮುದ್ರಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಫಲಿತಾಂಶ ಕ್ಯಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ.

—ತಮ್ಮ ಅಂಗೈ ನೋಡಿಕೊಂಡು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಪ್ರಾಥಮೆ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲವಂತೆ.

\*

\*

\*

ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟು ಮುಪ್ಪಾಗಲು ಏನು ಕಾರಣ ಎಂದು ರಾಜಾಜೀಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು ಎಸ್.ಆರ್.ಸಿ ಎಂದು ಮೊಗುಮ್ಮಾಗಿ ಅಂದರಂತೆ.

\*

\*

\*

ನಮ್ಮ ನವ್ಯಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಷ್ಯನ್ ಭಾಷೆಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕವಿಪುಂಗವರು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರಂತೆ.

—ಬೇಡ್ರೀ! ಬೇಡ್ರೀ! ರಷ್ಯನ್ನರು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಕಾಣ್ರೀ! ಬೇಕಾದರೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಭಾಷೆಗೆ ಮಾಡಿಸಿರಿ.

\*

\*

\*

ಶಾಂತಿ ಮಾಡುಕ್ಕೆ ಅಂತ ಸೇನೆ ಕಳಿಸಿದರೆ, ಅವರೆಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗೇ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ನಂತರ....ಅಂದರಂತೆ.

\*

\*

\*

‘ದಕ್ಷಿಣಪ್ರದೇಶ’ದ ನಿರ್ಮಾಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಜಗಂ ನಾಯಕರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು “ ಖಂಡಿತ ಆಗಲೇಬೇಕು ; ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಮಿಳನ್ನೇ ಎಲ್ಲರೂ ಆಡಬೇಕು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆಂಬುದು ಖಚಿತವಲ್ಲವಂತೆ.

\*

\*

\*

ಐಕ್ಯತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾರತದ ಭಾರವೆಲ್ಲಾ ನೆಹ್ರೂ ಅವರ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ, ಎಂದು ಬೊಂಬಾಯಿ ಗಲಭೆಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಐಕ್ಮನ ರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಹೇಳಿದರಂತೆ.

\*

\*

\*

ಎರಡನೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಾತ ಹೇಳಿದನಂತೆ “ ನೊದಲಿದ್ದವಳೇ ವಾತಿ. ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ಉಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗಿನವಳೋ ಮಲಗೇ ಉಣ್ಣುತ್ತಾಳೆ” ಎಂದು.

—ರಾ. ಪು. ಸ. ವರದಿಯನ್ನು ಅದರಿಂದಾದ ಗಲಭೆಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ನೊದಲಿದ್ದುದೇ ವಾತಿ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಲ್ಲವೇ? ಭಾಷಾಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ— ಈಗ.

\*

\*

\*



## ಉರಿಗಾಳು

ಭಾಷಾ-ವಾರ್ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದ ಎಂಬ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಈಗ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಹಾಗಾಯಿತು.

‘ವೈಸೂರು’ ವೈಸೂರಿನವರಿಗೇನೇ, ಎಂಬ ಕೂಗನ್ನು ಇನ್ನು ಯಾರೂ ಕಾಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಮೇಯರ್ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಮೇರೆಯರ್ ಎಂದು ಬದಲಾಯಿಸ ಬೇಕು, ಕನ್ನಡ ದೇಶದಲ್ಲಾದರೂ, ಎಂಬ ಸಲಹೆ ಬಂದಿದೆಯಂತೆ.

ಡಲ್ಹಿಸ್‌ರವರು ಇಂಡಿಯಾಗೆ ಬಂದಾಗ, ಯಾರೂ ಅವರಿಗೆ ಟೋಪಿ ಹಾಕ ಕೂಡದು, ಎಂಬ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಲಿದೆಯಂತೆ .... ರಷ್ಯನ್ ನಾಯಕರಿಗೆ ನಾವು ಮಾಡಿದ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಫಲವಿದು.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಾಗಿಂದ, ನಮ್ಮ ಕುಲದವರನ್ನೇಕೆ ಹೀಗೆ ಗಡೀ ಪಾರು ಮಾಡಿ, ದೂರದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಒಬ್ಬರು ಗಜದ್ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಪರವಾಗಿ ಆಕ್ರೋಶ ತೆಗೆದಿದಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಟೆಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಿನ್‌ಸಿಪಾಲರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ, ಅವರ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಬಸ್ ಕಂಡಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವ ಯೋಚನೆ ಇದೆಯಂತೆ ... ಸೀಟೆಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತೇ ಬರದು, ಅವರಿಗೆ.

ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳ ಸಂಬಳ (೨೮ ದಿನಗಳನಂತರ) ಎರಡು ದಿನಗಳ ಮುಂಚೆಯೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದದ್ದು, ಈ ವರ್ಷ ಒಂದು ದಿನದ ನಂತರವೇ ಸಿಗುವುದು, ಇದು ಅನ್ಯಾಯ, ಎಂದೊಬ್ಬರು ಬರೆದಿದಾರೆ.



ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೂ ಮರಾಠಿಯವರಿಗೂ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಜಗಳ ಮುಗಿದಮೇಲೆ, ಉತ್ತರ, ದಕ್ಷಿಣ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಜಗಳ ಪ್ರಾರಂಭವಾದೋಣ, ಎಂದು ಹಲವರು ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಪ್ಪಿರುವರಂತೆ.

‘ಕೊರವಂಜಿ’ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಏಕೆ ನಗುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ದೂರು ಬಂದಿದೆ....ನಗಬೇಕೆ, ಅಳಬೇಕೆ ಎಂಬ ಸಮಸ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಪರಿಹಾರವಾಗಿಲ್ಲ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕೊಂಬನ್ನು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರು ಮುರಿಯುತ್ತಾರಂತೆ....ಇದು ಒಂದು ಅಪರಾಧವೇ ಸರಿ.

ನೀವು ಸರಿಯಾಗಿ ತಾಳ ಹಾಕಿದರೆ, ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದಾರೆ.

ಕನ್ನಡಿಗರ ಏಕೀಕರಣದ ಕನಸು ನನಸಾದದ್ದು ನನ್ನಿಂದ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವವರಿಗೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಸಲಹೆ ಏನೆಂದರೆ, ಈಗಲೇ ಹಾಗೆ ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಿವೇಕತನ.

ಮೈಸೂರಿನ ಹೆಸರುಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯಿರಿ, ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮೇಷ್ಟರು ಮೂವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ, ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರು....ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಈಗ ಶಾಂತಿ ಲಭಿಸಿತು,

ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ರೇಡಿಯೋ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ, ಎಂದೊಬ್ಬರು ತುಂಬಾ ರೇಗಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದಾರೆ.

ಈ ವರ್ಷ ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋದಯ ದಿನದಂದು, ವೈಷ್ಣವ ಜನತೋ ಹಾಡಿದಮೇಲೆ, ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹರಹರಮಹಾದೇವ ಅಂತ ಘೋಷಣೆಯಾಯಿತಂತೆ.

—ಗುಜರಾತಿಗಳೂ ಕೂಡ ಹರ ಹರ ಅಂತಷ್ಟೇ ದನಿಗೂಡಿಸಿದರಂತೆ.



## “ದನ ಕೈ ವಿಗ್ರಹ”

ಭಾನುವಾರ ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾನು ನಾಲ್ಕುಗಂಟೆಗೆ ವಾಕಿಂಗ್ ಹೊರಟು ಅರಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗೋದು; ಆರೂಕಾಲರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಶೃಂಗಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳೊಡನೆ ಏಳರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಲಾಲಪ್ರಕಾಶದ ಮಾಳಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಬೆಳದಿಂಗಳೂಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು. ಸ್ನೇಹಿತರೊಡನೆ ಹರಟೆಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ರಸಗವಳ ಹೊಡೆದು ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆ ಸೇರಿದರಾಯ್ತು ಎಂದು ನಾವು ದಂಪತಿಗಳು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಮಾಡುವಾಗ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ಅಂದಹಾಗೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ, ಕೊನೆ ತುತ್ತು ಮೊಸರನ್ನು ತಿನ್ನುವಾಗ ಆಕೆಯ ಎಲೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಕೊನೆ ಸೂಡಿಗೆಯನ್ನು ನಾನು ತಿಂದಾಗ ಅದೆಷ್ಟು ರುಚಿಯಾಗಿತ್ತು ಅಂತೀರಿ! ಅಂದಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ವಯಸ್ಸು ಎಷ್ಟು, ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲವೇ?

ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ವಾಕಿಂಗ್ ಏನೋ ಹೊರಟೆ. ಅದರೆ ಹೊರಟೆ ಅರ್ಥ ಗಂಟೆ ಯಲ್ಲೇ ಹಳೇ ದೇವಸ್ಥಾನ ಒಂದು ಸಿಕ್ಕಿ, ಅದರ ಪ್ರಾಕಾರದ ಮೇಲಿನ ಒಂದು ವಿಗ್ರಹ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಸೆಳೆಯಿತು. ನೃತ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಿಗ್ರಹ. ಈ ಶಖೆಯಲ್ಲಿ ರಜಾದಿನ, ಕೊಟ್ಟ ಹಣದಷ್ಟೂ ಊಟಮಾಡುವ ಸ್ತುತ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕಾಗಿ, ನಡೆದು ದಣಿಯುವ ಬದಲು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಲೂರಿನ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತಂಪಾಗಿರೋದು ಚೆನ್ನ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಮರಳಿ ೪-೪೫ರ ವೇಳೆಗೆ ಬೇಗ ಬೇಗ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದೆ.

ಬೀದಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿತ್ತು. ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಹಜಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದೆ.

ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಂದು ಕನ್ನಡಿ ಇದೆ. ನನ್ನೊತೆಗೆ ಅವರ ಮಾವ ಕೊಟ್ಟ ಕನ್ನಡಿ. ಅದರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಒಂದು ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಶೃಂಗಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಕೆಯ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ನಾಕಂಡ ಒಂದು ರಸ ನಿಮಿಷ, ಅದು.

ಬೇಲೂರಿನ ಮದನ ಕೈ ವಿಗ್ರಹಗಳ ತೆರನಾದ ಉಡುವೇ ಸರಿ. ಓಲಗೈಯ್ಯ ನ್ನೆತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ವಕ್ರರೇಖೆಯ ರೂಪಿನಲ್ಲಿ, ಕೈಲಿ ಒಂದು ಚಾವುಟ ಹಿಡಿದಿದ್ದರೆ ಯಾವ



ದನವನ್ನಾದರೂ ಹೆದರಿಸಬಲ್ಲ ತೋಳ ಬಲ ಆ ರವಿಕೆಯಾಜಿಯ ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಎಡಗೈಯನ್ನು ಸೊಂಟದ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಆ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಆ ಸೊಂಟ ಮುರಿಯದೇ ಇರಲು ಆ ಸೊಂಟದ ಸುತ್ತಲಿನ ಚರ್ಬಿಯ ದಿಂಬುಗಳೇ ಬೆಂಬಲ. ಬಲ ಮೊಣಕಾಲು ಸುಮಾರು ೧೫ ಡಿಗ್ರಿಯಷ್ಟು ಎಡ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಎಡ ಮೊಣಕಾಲು ಕಾಷ್ಠತೆಯಿಂದ ನಿಮಿರಿನಿಂತಿದೆ. ತಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ರೂಡಿಸಿದಂತಿದೆ. ಒಂದು ಜಡೆ ಸತ್ತು ಹಾವಿನಂತೆ ಬೇಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಎಡ ತೋಳ ಮೇಲೆ ಹಾವುರಾಣಿಯಂತೆ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಬಲಗಣ್ಣು ಮೆಳ್ಳಗಣ್ಣಾಗಿದೆ. ಗಲ್ಲದ ಗುಳಿಯ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಬಟ್ಟು ಇಟ್ಟಂತಿದೆ. ಮೊಗದ ಮೇಲೆ ಏನೋ ನಪಾಸಿನ ಕಳೆ ಇದೆ. ಸಗಣೆ ಎತ್ತುಕ್ಕೆ ಅಂತ ದನದ ಹಿಂದೆಯೇ ಮೊರ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು, ಯಾವುದೋ ವಿಷ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಡೆ ನೋಡಿದಾಗ, ಮೊರ ವಾಲಿದಾಗ, ಸಗಣೆ ಬಿದ್ದರೆ ಮೊರದಾಕೆಯ ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಂತಿಹೀನತೆ, ಜುಗುವೆ ತೋರುತ್ತದೋ ಅದೇ ಕಳೆ.

ನನ್ನ ಮೊಗವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಕಂಡ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಏನೋ ಅದೇ ಭಂಗಿಯನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರೆ ನಿಮಿಷ ಹಿಡಿದೇ ಇದ್ದಳು.

ಆಗಲೇ ನನಗೆ ಹೊಳೆದಿದ್ದು. ಎಂತಹ ದನ ಕೈ ವಿಗ್ರಹ ಈಕೆ ಆಗಿದ್ದಿರ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ರಸನಿಮಿಷ ಮುಕ್ತಾಯ

\*

\*

\*

“ಏನೂ ಅಂದ್ರೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳದೇ ಕೇಳದೇ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಡೋದೇ”

“ನಾನು ಬಂದುದು ಸರಿ ಕಣೇ! ಇನ್ನೂ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದಿದ್ರೆ, ಗತಿ!”

“ಇನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಇಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಯಾಕಾರೂ ಬರ್ತಾರೇ ಅಂದ್ರೆ” ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಾ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದಳು.

ಮದನ ಕೈ ವಿಗ್ರಹದ ಪ್ರತಿ ರೂಪವೇ! ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ.

\*

\*

\*

ಲಾಲಪ್ರಕಾಶದ ಬೆಳದಿಂಗಳೂಟಕ್ಕೆ ಏನು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರು ಗೊತ್ತಿ? ಹೇಗೆ ಬಡಿಸಿದರು ಬಲ್ಲಿರಾ? ಬಾಳೆಲೆಯ ತಲೆಯ ಕಡೆಯ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಿವಿಗಳಂತೆ ಉಪ್ಪೇರಿ, ಚಪ್ಪಟೆ ಸಂಡಿಗೆಯನ್ನು ಬಡಿಸಿದ್ದರು ಸಂಪಿಗೆಯಂತಿಹ ಬಾಳೇಕಾಯಿ ಬೊಂಡಾವನ್ನು ನೇರನೆ ಬಡಿಸಿದ್ದರು—ಅದರ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಸಿನ ದಳಗಳ



ಕೋಸುಂಬರಿ ಅಣೆಮಾಡಿದ್ದರು, ಪಂಕಜದಳಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ. ಬಡಿಸಿದ್ದೇನೇನು ಕಂಡಿಹಿರಾ, ಕಾಯಿಹಾಲು ಖೀರು, ಹಸುವಿನ ಹಾಲ್ಬಾಯಿ ಮೊಸರೊಡೆ, ಧೈಂಡಿ, ಮೊಸರು, ತುಂಬು ಕುಸುಮಗಳೆಳಸಿನ ಕಿತ್ತಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ದ್ರಾಕ್ಷೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಹಾಲುಕೆನೆ ಮೇಲೇರಿಸಿದ ಫ್ರೂಟ್ ಸಾಲಡ್ ಕೊನೆಗೆ; ಎಲೆ ಅಡಿಕೆಯ ಮುಂಚೆ.

\*

\*

\*

ನನಗನ್ನಿಸಿತು ಮದನ ಕೈವಿಗ್ರಹದಷ್ಟೇ ಚೆನ್ನ, ದನ ಕೈವಿಗ್ರಹ ಕೂಡ ಎಂದು.

—“ಮದ್ರಾಸಾದ್.”

ತುಂಬಾ ನೆಗಡಿಯಾಗಿದೆ ಅಂತ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಡವೆ ಎದ್ದಿದೆ ಅಂತ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಅಂತಹ ಪಾಪಿಯ ತಾಪತ್ರಯ ರೌರವಾದಿ ನರಕದಲ್ಲೂ ಇರಲಾರದಲ್ಲವೇ? ಅಂತಹ ತಾಪತ್ರಯದ ಮುಖ ವಾಡವನ್ನು ಶನಿವಾರ ಸಂಜೆ ಕೊರವ ಧರಿಸಿದ್ದ. ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಸೀನು ಸೀನಲು ಆತ ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಪರಮ ವೀರ ಚಕ್ರವನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಕೆಟ್ಟ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿದರೆ ಸೀನು ನಿಲ್ಲುತ್ತೆ ಅಂತ ನಮ್ಮಜ್ಜಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದುದು ಜ್ಞಾಪಕ. ಕಾರಣ. “ಅಲ್ಲಾ ಕೊರವ ಈ ಎಂಟು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದೆಯಾ” ಎಂದೆ. ವೃಗಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಯನಾಕ್ಕೆ ಹಸಿವಾದಾಗ ಕೇ ಕೇ ಹಾಕುತ್ತೆ ನೋಡಿ ಹಾಗೆ ನಕ್ಕು ಕೊರವ ಹೇಳಿದ, “ನವ ಭಾರತ, ಎಂಟು ದಿಕ್ಕು, ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರು, ಅವರವರ ಪಾಳೆಯದ ಪರಿವಾರ—ದೆಹಲಿ ಸ್ವರ್ಗ, ಇಂದ್ರ ನೆಹರು, ನರವಾಹನ ದೇಶಮುಖ; ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಆಜಾದ್; ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಟಿ. ಟಿ.; ಕಾಮಧೇನು ಕೌರ್; ಪಾರಿಜಾತ ಪಂತ್; ಕಲಾನಿಧಿ ಕೇಸ್ಕರ್; ಅಸ್ಸರಾ ಅಜಿತ; ಹಾಲಾ ರೈಲಿನ ಶಾಸ್ತ್ರಿ; ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಪನ್ನ ರೆಡ್ಡಿ;—ಕೊನೇಗೆ ಕೇವಲ ಅಲಂಕಾರಿಕ, ಗಿಳಿಯಂತಹ, ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷ ರಾಜೇಂದ್ರ.

ಮುಖ್ಯ ಕನ್ನಡಕದ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣಯ್ಯ ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯ. ಎಂದೆಂದು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ, ಅಸಹಕಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಮೂರು ಬಾರಿ ತಡೆದ ಸೀನುಗಳನ್ನು ಕೊರವ ಸೀನಿಯೇಬಿಟ್ಟ.

—ಒಂದೊಂದೂ ಬೂಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಅಂಗಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ, ಅಣೆಮುತ್ತುಗಳೇ—

\*

\*

\*



## ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೇಟೆ

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅಣಿಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲೋಸುಗ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೇವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯು-ಷಹರಿನಿಂದ ಹಳ್ಳಿಯ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ನಂತೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೇವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯು ಅರಸನೋಲಗದಿ ಮನ್ನಣೆಯ ಪಡೆದವನಂತೆ.

ಸರಸತಿಯ ವರಕುವರ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೈದಂದು ನಮ ಭಾಗ್ಯವಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಹಳ್ಳಿಗರ ಒಡೆಯ ಪಟೇಲ ರಾಮೇಗೌಡ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಜನಪದದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಊರ ಹರೆಯ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕಲಿಸಿಟ್ಟನಂತೆ.

ಮಲ್ವಿಪರ್ವತ ಕೋ ಆವರೇಟೆವ ನೆಪದಿಂದ ತಾ ಗೈದ ಹಣದ ನೂರಂಶವೊಂದನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕೆಂದೇ ಮುಡುಪಿಟ್ಟನಂತೆ; ಕಲಾಸೇವಕ ರಾಮೇಗೌಡ!

ರವಿವಾರ ಕೆರೆಯಂಜಿನಲ್ಲಿ; ಸೋಮ ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ ಗುಡಿಯ ಬಳಿ; ಮಂಗಳ ತೆಂಗಿನ ತೋಪಿನಲ್ಲಿ; ಬುಧ ಮೆದೆಯ ಬಳಿ; ಗುರು ಮರದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ; ಶುಕ್ರ ಸಕ್ರೆ ಮಂಡಿಯಲ್ಲಿ; ಶನಿ ಊರಾಚೆ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ; ಹರೆ ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿಯರ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಮಾಡಿದ್ದೇ!!

ಏನನೆಲ್ಲಾ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದು?

ಸರಸತಿಯ ವರಕುವರ, ಷಹರ ಕವಿಗಳ ಗಂಡ ಮೆಂಡಾರ ಧರಿಸಿತಾತ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬರುವನೆಂದೊಡೇ, ಅವನ ಮನ ನಲಿಸುವೊಂದೆಡೆ, ಅವನ ಒಲವು ಪಡೆಯಲೋಸುಗ ಅವಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಇರಬಹುದಾದ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವೇ ಬೇಕಲ್ಲೆ!

ಅವನ ಕವಿತಾಮಾಲೆಯಂಜಿನ, ಅವನ ಊಹಾಪೋಹದಂಜಿನ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಟೇಲ ಕಲಿಸಿದ್ದ ಕವಿವರ ಬಂದಾಗ ಹಾಡಿಸಿಟ್ಟ. ಇದ ಕೇಳಿದ ಕವಿವರ ಅಲ್ಲೇ ಅಂದೇ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ - ಏನೂ ಏಜಂಟೆನಾದ. ಸರಕಾರಿ ಹತ್ತೋಟೆಯಲ್ಲಿ.



## ನಾಲ್ಕರ ನಡಗೆ

ಪುರಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು, ಮನುಷ್ಯರು, ವೃಗಗಳು, ನರಕದವರು ಎಂದು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಗುಂಪಾಗಿ ಒಡೆದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮ, ಕ್ಷತ್ರ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಎಂದು ನಾಲ್ಕಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಅದೇನು ಆಯಿತೋ, ಅರ್ಜುನ ಅಂಜಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ವರ್ಣ ಸಂಕರವಾಯಿತೋ ಎಂಬ ಹಾಗೆ ನಾಲ್ಕು ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕಾಗಿ, ನಲವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ನಾನೂರ ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕಾಗಿ, ನಾನೂರ ನಲವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರದ ನಾನೂರ ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕಾಗಿ.....ಹೀಗೇ ಪುರಾತನವಾದ ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಬಿಳಿಸುತ್ತಿದೆ, ಬಿಳಲುಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತಿದೆ; ಹುಟ್ಟಿ ಗೊತ್ತಾಗದ ಹಾಗೆ, ತುದಿ ತಲೆ ಒಂದಾದ ಹಾಗೆ ಸಬ್ಬರುಂಡ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ಮುಂಡವನ್ನು ಗುಳಕ್ಕನೆ ನುಂಗಿ.

ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂದೆ ಅಂದರೆ ಈಗ ಹೀಗೆ ಗೋಜಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಆದಿಬೀಜದ ಲಕ್ಷಣ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತಲೆಯೆತ್ತು ತಾನೆ ಇರುತ್ತೆ ಅಂತ. ಹುಟ್ಟಿದ ಸುಳಿ ಹೂತರೆ ಹೋಗುತ್ತೆ?

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೋಡಿ:—ನಾನೊಬ್ಬ ಮೇಷ್ಟರು. ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಕಲಿಯೋಕೆ ಅಂತ ಹುಡುಗರು ಬರತಾರೆ. ಚಾತುರ್ವಣ್ಯಂ ಮಯಾಸೃಷ್ಟಂ ಅಂದದ್ದು ಇವತ್ತು ಎಗರಿಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಚಾತುರ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಮಯಾದೃಷ್ಟಂ - ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಕಂಡಹಾಗೆ ಹೇಳೋನೆ, ಕೇಳಿ. ಯಾರೂ ಕೆಂಡವಾಗಬೇಡಿ, ಆಸ್ತೆ.

ಕೆಲವು ಹುಡುಗರಿರತಾರೆ:—ಒಂದು ಹದಿನೈದು ಹಾಳೆ ಕಾಗದ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನೊದಲನೇ ಹಾಳೆ ಮೇಲೆ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಉಗುರಿಟ್ಟು, ಅನುಕಿ ಒಂದುಸಲ ಒಂದು ಗೀರು ಎಳೆರಿ. ಆ ಗೀರಿನ ಗುರುತು ಹದಿನೈದನೇ ಹಾಳೆ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತೆ ಆಯ್ತಾ, ಇವರು ಒಂದು ಗುಂಪು.

ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಇರುತಾರೆ:—ಮರದ ಹಲಗೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಉಗುರು ಒಂದು ಸಲ ಅನುಕಿ ಎಳೆರಿ. ಮರದ ಮೈಮೇಲೆ ಗೀಚು ಬೀಳುತ್ತೆ. ಹೆಚ್ಚು ಆಳ ಊರಿರೋಲ್ಲ. ಅದೇ ತೋರಬೆರಳನ್ನ ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅಡಿಸಿ ಬೆರಳಿಗೆ ಹಳ್ಳ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ಆಯ್ತಾ, ಇದೊಂದು ಗುಂಪು

ಮೂರನೆಯವರು ಕೆಲವರು:—ಗಾಜಿನಮಣಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಅದರ ಮೇಲೂ ಉಗುರು ಒತ್ತಿ ಗೀಚಿ - ತೋರಬೆರಳಿಗೆ ಏನೂ ಹಳ್ಳ ಸಿಕ್ಕೊಲ್ಲ. ಅದೇ, ಬೆಳಕು



ಬೀಳೋ ಹಾಗೆ ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಗೀಚು ಬಿದ್ದದ್ದು  
ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ಆಯ್ತಾ, ಇದೊಂದು ಗುಂಪು.

ಕಡೇದು ಇನ್ನೊಂದಿದೆ:—ನಾಡು ಕಬ್ಬಿಣದಂಥವರು. ಉಗುರು ಇಟು  
ಜೋರಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಗೀಚಲಿ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ತೇಲಿಸಿ ಗೀಚಲಿ, ಉಗುರು ಸವೆಯಬೇಕೇ  
ಹೊರತು ಕಬ್ಬಿಣ ಏನೂ ಜಗ್ಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಗುಂಪು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ  
ಅಧ್ಯಾಯ ಬೇಗ ಬೇಗ ಮುಗಿದುಹೋಗುತ್ತೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಂದದ್ದು :—ನಾಲ್ಕು ಹೋದರೂ ನಾಲ್ಕರ ನಡಗೆ ಮಾತ್ರ  
ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆದೇ ಇರತದೆ, ಅಂತ.

ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡತೇನೆ, ಕೇಳಿ.

ನಾನಿರೋ ಊರು ಮೀನಮಂಗಲ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮೂರು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು  
ಪರವಾಸುದೇವರ ಗುಡಿಯಿದೆ. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ, ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ  
ಒಳ್ಳೆ ವಿಗ್ರಹ ಅದರೂ ಆ ತಂದೆ-ಮಗ, ಡಕಣ-ಜಕಣ, ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಹಾಗೆಯೇ  
ಕಲ್ಲು ಕುಟಿಕೋ ಶಬ್ದ ಮಾಡತಾ ಕಡೀಬೇಕು ತಾನೆ? ಹಾಗೇ ಈ ವಿಗ್ರಹಾನೂ  
ಅವರೇ ಕಡಿದದ್ದು. ಹಾಗಂದುಕೊಂಡು ಅನೇಕರು ಅದನ್ನು ನೋಡೋಕೆ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ  
ಬರತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ವಿಗ್ರಹ ಮುದ್ದಾಗಿದೆ. ವಿಗ್ರಹಕ್ಕಿಂತ ಅದರ ಪ್ರಭಾವಳಿ  
ಯಲ್ಲಿ ದಶಾವತಾರ ಕೆತ್ತಿರುವುದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ.

ಮೊನ್ನೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಒಂದು ನಾಲ್ಕು ಜನ ದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದರು.  
ಅರ್ಚಕ, ಗರ್ಭಗುಡೇಲಿ ಕತ್ತಲೆ ಆದ್ದರಿಂದ, ಒಂದು ಮಷಾಲು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು,  
ಬಾಯ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದು ಅವತಾರನೂ ಆದ್ಯಂತವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ, ದೇವರ  
ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸಿದ. ಆಮೇಲೆ ಆ ನಾಲ್ಕುಜನ ದೇವರಿಗೆ ಹೂವು ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ  
ಮಾಡಿಸಿಯಾದಮೇಲೆ, ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಪ್ರಸಾದ ತಿನ್ನುತಾ, ಮಾತಾಡೋಕೆ  
ಮೊದಲುಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಗಂಟಲು - ದೇವರು ಕೊಟ್ಟದ್ದು, ಪಾಪ ಅವರೇನು  
ಮಾಡಿಯಾರು? - ದೊಡ್ಡದಾದ್ದರಿಂದ, ಬೇಡ ಅಂತಂದರೂ ಅವರ ಮಾತು ಬಂದು  
ನನ್ನ ಕಿವಿಲಿ ಭೇರಿ ಬಜಾಯಿಸಿತು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ :—“ ದಿವ್ಯವಾಗಿತ್ತಯ್ಯಾ ದಶಾವತಾರ. ಮೀನಿನ  
ಮೈಮೇಲಿನ scales ಬಿಡಿಸಿದವನಿಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಾಲದು. ನರಸಿಂಹನ  
ಮುಖದ ಒಂದೊಂದು ರೋಮ ಬಿಡಿಸಿದ ಒಂದೊಂದು ಬೆರಳಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ring  
ಕೊಡಬಹುದು. ಓ ಆ ವಾಮನ ಕಾಲಿನ ಕಿರುಬೆರಳಿನ ಉಗುರು! ಓ ಕನ್ನಡಿಯ  
ಹಾಗೆ!” ಅಂತ ತಾನು ಯಾವದನ್ನು ನೋಡೋಕೆ ಅಂತ ಅಷ್ಟುದೂರದಿಂದ ಬಂದನೋ  
ಅದನ್ನು ತನಗೆ ತಿಳಿದ ಭಾಷೆಲಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕಲೆ ಗಲೆ ಅಂತ ಸ್ವಲ್ಪ  
ತಿಳಿದೋನು ಅಂತ ಕಾಣತಿತ್ತು.



ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೇಳತಿದ್ದ :—“ ನಿನ್ನ ದಶಾವತಾರ ಇರಲೊ. ಆ ಕತ್ತಲೇನ ಬೆಳಕು ಮಾಡಿದ ಅವನ ಮಷಾಲು ನೋಡಿದೆಯೇನು? ಒಂದೇ steady flame ಉ, ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಸಲು ಹಳದಿಯಾದರೂ sodium ಅಲ್ಲ, ಆ confined atmosphereನಲ್ಲಿ ಉರಿತಾ ಇದ್ದರೂ foul smell ಇಲ್ಲ! ಏನು ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದನೋ? ಒಂದು sample ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ನೋಡಿಸಬೇಕು” ಅಂತಿದ್ದ. ಬಹುಶಃ PCM ತಗೊಂಡು, ಕಿಮಿಸ್ಟ್ರೀಲಿ ಪಲ್ಟಿ ಹೊಡೆತಿದ್ದನೊ ಏನೊ! ಅವನು ಬಂದದ್ದು ಯಾವದಕ್ಕೆ? ಬಾಯಿ ಬಿಡತಾ ಇದ್ದದ್ದು ಯಾವದಕ್ಕೆ?

ಮೂರನೆಯವರು ಹೇಳತಿದ್ದ :—“ ನೀವು ಆ ಬೆಳಕನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹೊರತು, ಆ ಬೆಳಕು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ತೋಳು ನೋಡಿದಿರಾ? ಮುಜರಾಯಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೂರೂವರೆ ರೂಪಾಯಿಯಾದರೂ ಕೊಡತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಈ ಮುದಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ? ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಏನು ತಿನ್ನಿಸೋದು, ಈ ಅರ್ಚಕ ಏನು ತಿನ್ನೋದು? ಹಾಗಿದ್ದ್ರೂ ಇವನು ತನ್ನ biceps ಹೀಗೆ ಬಟಾಟಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಬೆಳಸಿರಬೇಕಾದರೆ - ಇದಂ ರಹಸ್ಯಂ ಮಮಯೇನ ದರ್ಶಿತಂ ಅಂತ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ - ಇದರ ಗುಟ್ಟು ತಿಳಕೊಂಡು ಹೋದರೇನೇ ನಾನು ಈ ದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ಸಾರ್ಥಕ! ಈ ಕಲ್ಲು ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಇದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ - ಈ ಅರ್ಚಕನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಅನಕ muscles ಉಂಟಯ್ಯ!” ಎಂದ. ಯಾವನೋ ವ್ಯಾಯಾಮಶಾಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಇರಬಹುದು.

ಕೊನೇವನು ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ಮೀರಿಸಿದ :—“ ಅಯ್ಯ, ಸದಾಶಿವನಿಗೆ ಅದೇ ಧ್ಯಾನ ಅಂತ ಅನ್ನಬೇಡಿ. ದೇವರು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ. ಅವನ್ನು ನೋಡೋಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಹಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೀನೋ ಬೆಳಕು ಅಂತೀಯೆ, ಇವನೋ ಮಾಂಸ ಅಂತಾನೆ. ನಿಮಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಬುಡ ಯಾವುದು ಅಂತ ಬುದ್ಧಿ ಓಡೋದೆ ಇಲ್ಲ. ಅವನಾ ಮಷಾಲು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದಾಗ ಅವನ ಕಂಕುಳಿನ ಅಡಿ ನೋಡಿದಿರಾ? ಅಲ್ಲಾ, ಈ foreign exchange ಬಂದು ಹೊರದೇಶದಿಂದ ಕ್ವಾರ್ಟಿಗಳು ಕಡಮೆ ಆಗಿರುವಾಗ, ಜನ ಹೀಗೆ ಬೆಳಸಿದರೆ - ಗತಿ ಏನು ಅಂತೇನೆ?” ಅಂದ. ಯಾವ ಆಯುಷ್ಯಮರ್ಶಾಲೆಯ ಆಯುಷ್ಮಂತ ಪುತ್ರನೊ?

ಅಲ್ಲ, ಯಾಕೆ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂದೆ ಅಂದರೆ, ನಾಲ್ಕು ಹೋಯಿತು ಅಂತ ಯಾರು ಯಾರು ಏನೇನು ನಲಿದಾಡಿದರೂ, ನಾಲ್ಕರ ನಡಗೆ ಮಾತ್ರ ನಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗದ ಹಾಗೆ ನಡಿತಾನೇ ಇರುತ್ತೆ ಅನ್ನುಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದೆ. ಗುಲಾಬೀಗೆ ಏನೇ ಹೆಸರು ಇಟ್ಟು ಕರೆದರೂ, ಗುಲಾಬಿ ವಾಸನೆ ಗುಲಾಬಿ ವಾಸನೇನೇ ಅಂತ ಅನ್ನೋ ಹಾಗೆ, ಪಾಪಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅಂತ ಅನ್ನೋ ಹಾಗೆ, ಒಂದು ಸಾವಿರ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಪಾಲು ಪಾಲೇ, ಪೇಲು ಪೇಲೇ - ಪರವಾಸುದೇವನ್ನು ಕಾಣದೆ ಇರೋವರೆಗೂ.

— ಗುಂಡಯ್ಯ.



## ಒಂದು-ಮಾದರಿ-ಸಂಭಾಷಣೆ

“ ಎಲ್ಲಿ ಸರ್ - ಒಂದು ಮ್ಯಾಚ್‌ಸ್ಟಿಕ್ ಇದೆಯೇ?”

“ ಅಯ್ಯೋ - ಅದಕ್ಕೇನು ಸರ್! ಇಗೋ ಕೊಟ್ಟೆ....ಛೇ!....ಹಾ - ಷತಾಯಿ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿರಬೇಕು!....ಅರೆ!....ನಾಬರೋವಾಗ ಹಾಕೇ ಹೊರಟದ್ದೆನಲ್ಲಾ..... ಎಲ್ಲೋ ಇರ್ಬೇಕು.....”

“ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಸರ್ - ತೊಂದರೆ ತಕೋಬೇಡಿ”

“ ಛೇ - ಒಂದು ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿಗೆ ಎಂಥಾ ತೊಂದರೆ ಸರ್ - ಬಿಡಿ! - ಒಳಜೇಬಿನಲ್ಲಿರಬೇಕು ತಾಳಿ .. ಸರ್ - ಸ್ವಲ್ಪ ಈ ಬ್ಯಾಗ್ ಹಿಡಿಕೊಳ್ಳಿ - ತಕ್ಕೊಡುತ್ತೀನಿ....”

“ ಬೇಡೀ ಸರ್ - ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ..”

“ ಹಾಗಲ್ಲಾ ಸರ್ - ದಿನಾಗ್ಲೂ ಕೇಳಿರಾ?...ಇಗೋ ಕೊಟ್ಟೆ....ಇಲ್ಲೇ ಇದೆ ಸರ್....ಚಂಡಾಲರು! ನಮ್ಮ ರಾಮು ಆ ಗೋಪಿ ಅವರ ಕೆಲಸವೆ! ಸದಾ ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಹಿಡಿದು ಆಡ್ತಿರೋದು! ಮನೇಗೆ ಹೋಗಿ ಪಾಠ ಕಲಿಸ್ತೀನಿ ನೋಡೀ! ಪುನಃ ಅವರು ನನ್ನ ಜೇಬಿಗೆ ಕೈಹಾಕದ್ದಾಗಿ ಬತ್ತೆಹಾಕ್ತೀನಿ!”

“ ಸರ್ - ಈ ಬ್ಯಾಗ್ ತಗೊಳ್ಳಿ - ಪರವಾಗಿಲ್ಲ - ನಂಗೆ ನಿಜವಾಗ್ಲೂ ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಬೇಕಾಗಿರ್ಲಿಲ್ಲ”

“ ಅಯ್ಯೋ - ಸಂಕೋಚಪಡ್ಬೇಡಿ ಸರ್ - ಕೊಡ್ತೀನಿ - ಒಂದು ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ಹೇಗೆ ಸರ್....ಇಗೋ ಪರ್ಟಿನಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು....ಇಲ್ಲ - ಇಲ್ಲ-ಸರ್.... ನನ್ನ ಟೋಪಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಡುಕೊಳ್ಳಿ - ಈಗ್ಲೇ ಹುಡುಕಿಕೊಡ್ತೀನೆ....”

“ ಬೇ.....”

“ ಹಾಗಲ್ಲ ಸರ್....ಇಗೋ ಸರ್ - ಹುಶ್ಯಪ್ಪ! ಸಿಗ್ತು - ತಗೊಳ್ಳಿ ಸರ್.... ಛೇ! ಏನಿದು? ಮತಾಪು! ಅಯ್ಯೋ ಚಂಡಾಲ.....ಛೇ ಮಕ್ಕಾ! ಹತ್ತಿಸಿ ಕರಿ ಕಟ್ಟೊಂಡಿರೋ ಮತಾಪು ನನ್ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟದ್ದೀರಾ! ಮಾಡ್ತೀನಿ ತಾಳಿ!-ಸರ್-ಸಾರ್ - ನಿಂತೊಳ್ಳಿ ಸಾರ್.....”

— “ಕೇಳು”.



# ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಡೆ

ನಮ್ಮ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಡೆ ಬಂತು ಅಂದರೆ ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬ ಬಂದ ಹಾಗೆ. ನೆಹ್ರೂ ಮತ್ತಿತರರು ಕೂಡ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಯಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಡೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

**ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ!!**

ಕಂಟ್ರೋಲರ್ ಕಚೇರಿ ಅಂತ ಒಂದಿತ್ತು ರಾಜೀವಪುರದಲ್ಲಿ. ಅದರ ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭ ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ. ಬಿ. ಎ. ಪದವಿಯನ್ನು ಮೊದಲ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಪಡೆದಾಗ ಕಂಟ್ರೋಲರ್ ಕಚೇರಿಯ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಮುಂದೆ ಇವನೇ ಕಂಟ್ರೋಲರ್ ಆಗ್ತಾನೆ ಅಂತ ಅವರ ಅಜ್ಜಿಯ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆ. ಆ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತಕರಾರಿಡದೆ, ಅನುಚಾನವಾಗಿ ಗೊಣಗುಟ್ಟದೆ, ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ, ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದ ನಮ್ಮ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ ಯಾರೂ ನಂಬದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಕಾರಣ ಇಡೀ ಕಚೇರಿಗೆ ಇವನ ಕಂಭವಾಗಿದ್ದ. ಕಾರಕೂನನಾಗಿ ಸೇರಿದವ ೧೮ ವರ್ಷಗಳ ರೆಜೆಯಿಲ್ಲದ ಸರ್ವಿಸ್ ಮುಗಿದನಂತರ ಕಾರಕೂನನಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದ. ಆದರೆ ಘನ ಆಳಧಿಕಾರಿಗಳು ಇವನ ಹಿರಿದಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಮೆಚ್ಚಿ, ಹಿರಿ ಕಾರಕೂನ ಅನ್ನುವ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಪಗಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಕೊಟ್ಟು ಬಹು ಮಾನಿಸಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಪಿಲ್ಕುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅದೇ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಇವನ ಹತ್ತಿರವೇ ಕೆಲಸ ಕಲಿತು ಇವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಎರಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ ಹತ್ತಿ ಹೋಗಿದ್ದುದು, ದೇವರ ಮಾಯಾ ಆಡಳಿತ ಎಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ.

ಆದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂತು. ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ರೆವೈ ಬಿಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಂಟ್ರೋಲರ್ ಕಚೇರಿ, ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿತು. ಆಕೌಂಟೆಂಟ್ ಜನರಲ್ ಕಚೇರಿಯಾಗಿಯೇ ಬಿಡ್ತು. ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ಬಡ್ತಿ ಸಿಕ್ಕೇಬಿಡ್ತು. ಅವನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆಂದು ಒಂದು ಕೊಠಡಿ, ಒಂದು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಫ್ಯಾನ್, ಒಂದು ಜವಾನ, ಒಂದು ಟೆಲಿಫೋನ್ ಇಷ್ಟು ದೊರೆತವು. ಸಮುದ್ರ ಮಥನದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ ವಸ್ತುಗಳು ಕೂಡ ಅಸುರಾ ಸುರರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಖುಷಿ ಮಾಡಿದ್ದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟು ಖುಷಿಯಾದ ನಮ್ಮ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ತನ್ನ ಉನ್ನತ ಪದವಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮರೆತ. ಮುಂದುವರಿ



ಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಕಡೆಮೆ, ಕೈತುಂಬಾ ಹಣ, ಆ ಹಣ ಖರ್ಚುಮಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾವಕಾಶ. ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ?

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆದುದರ ಹೆಚ್ಚುವೇ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಡೇ ಯಾಗಿ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದುದು ಹೆಚ್ಚೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ ? ಅದಕ್ಕೇ ಆತ ಆ ಹೆಚ್ಚುವನ್ನು ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಅದೇ ರೀತಿ ನಡೆಸ ಬೇಕೆಂದೂ ಕಟ್ಟಾಜ್ಞೆ ಇತ್ತಿದ್ದ.

ಮನ್ಮಥನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಡೇ ! ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ಅಂಗಡೀ ಬೀದಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೊಸ ಸೀರೆ, ತನಗೆ ಹೊಸ ಧೋತ್ರ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಮನೆ ನಾಯಿಗೊಂದು ಹೊಸ ತಟ್ಟೆ, ಬೆಕ್ಕಿನ ಕತ್ತಿಗೆ ಕಟ್ಟಲು ಒಂದು ಹೊಸ ಗೆಜ್ಜೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಂಡು ತಂದಿದ್ದ.

ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ದಿನ ಉಪಹಾರಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಈಶ್ವರ ಅಲ್ಲಾ ತೇರೇ ನಾಮ್ ಹಾಡುತ್ತಾ ಅಭ್ಯಂಜನ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ. ಮಹಾತ್ಮರ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಧೂಪಾರತಿ ಬೆಳಗಿ, ನಂತರ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದ. ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಭಜನೆ ಮಾಡಿಸಿದ.

ನಂತರ ಹೆಚ್ಚಿದ ಅಡಿಗೆಯ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿದ. ಇದೊಂದು ಛಟ. ನಮ್ಮ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ! ಯಾವ ಹೆಚ್ಚುವಾಗಲೀ ಅದರ ಅಡಿಗೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಇವನೇ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಈ ತಯಾರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಉಂಡಿದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸುಖಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂದ ಮೇಲೆ 'ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಡೇ'ಗೆ ಕೇಳಬೇಕೆ ?

ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿನ ಸ್ಲೇಟ್ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಳಸ ಬೆರಳೇರಿಸಿ ಬರೆಯಲು ಕುಳಿತ.

ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಡೇ ಭಾರತಾದ್ಯಂತ ನಡೆಯುವ ಹಬ್ಬ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಹಬ್ಬದ ಅಡುಗೆ ಭಾರತದ ಸಕಲ ಜನಗಳ ಅಡಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ತಯಾರಿಸಿದ.

೧) ಪೂರಿ ಮತ್ತು ಮರಾಟೆಗರ ಶ್ರೀಕಂಡ್.

೨) ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಾರು, ಅವರೇಕಾಯಿ ಉಸಲಿ.

೩) ತಮಿಳರ ಅವಿಯಲ್, ಆಂಧ್ರರ ಗೊಂಗರು ಪಚಡಿ.

೪) ಗುಜರಾತಿ ಜಿಲೇಬಿ.

೫) ಬಂಗಾಳಿ ರಸಗುಲ್ಲ.



- ೬) ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ಉದ್ಧಿಗನ ವಡೆ, ಪುದೀನಾ ಚಟ್ಟೆ.
- ೭) ಮಸಾಲೆ ಹಾಕಿದ ಮೊಸರನ್ನ.
- ೮) ಹೆಬ್ಬದ ದಿವಸ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿ ಬರಲೆಂದು ಬಾದಾಮಿ ಕೀರ್.
- ೯) ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ, ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕಡೆದ್ರಾಕ್ತೆ.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಹೇಗೂ ರಾಜೀವಪುರದ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲೇ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಇರೋದು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಪಟ್ಟಣ. ತಥಾ ತಥಾ ಹೋಟಲುಗಳು ಇದ್ದೇ ಇವೆ. ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟೆಯನ್ನು ಎರಡನ್ನಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿದ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರುಮಾಡುವ ವಸ್ತುಗಳ ಪಟ್ಟೆ. ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ತರುವ ವಸ್ತುಗಳ ಪಟ್ಟೆ. ಈ ರೀತಿ.

ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಮೊದಲು ತಯಾರಿಸಿದ. ಮಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಅಂತಲೇ!

೧ ೩ ೪ ೫ ೬ ೭ ರ ಅರ್ಧ, ಅಂಗಡಿಗಳಿಂದ ತರುವುದು ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರ ವಾಯ್ತು. ೨ ೭ ಮನೇ ಅಡಿಗೆ ಎಂದೂ ಖಚಿತವಾಯ್ತು. ಮನೆಯಾಕೆಗೆ ಸಂತೋಷವೂ ಆಯ್ತು.

ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಹೆಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮನೆ ಗಂಡ ಬಲು ಬಿರುಸಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈಕೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು, ಹಾಕಿದ್ದನ್ನೆಂದು ಸಾಧು ಶಿಖಂಡಿಯಂತಿದ್ದವ, ಇತ್ತಿಂದೀಚೆಗೆ ಸಾಹೇಬರ ಹಾಗೆ ಹಾರಾಡುಕ್ಕೆ ಶುರುಹಚ್ಚಿದ್ದ. ಆಕೆಗೆ ಬೇಜಾರು ಸುಸ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ಅಡಿಗೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಆಕೆಯನ್ನೇ ಸತಾಯಿಸುತ್ತಾ ನೇನೋ ಎಂದಿದ್ದ ಭಯ ಮಾಯವಾದ ಕಾರಣ—ಈ ಎರಡು ಪಟ್ಟೆ ತಯಾರಿಕೆ ಯಿಂದ—ಆಕೆಗೆ ಬಲು ಖುಷಿ.

ಪಟ್ಟೆ ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಪೇರಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಹೋಟಲುಗಳ ಭೇಟಿಗೆ ಹೊರಟ.

ಬಳೇಪೇಟೆ ಭಡಭಡಕರನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದ. ಬಿಕೋ ಅಂತಿತ್ತು. ಒಳಗೆ ಹೋದರೆ ಅಂಗಡಿ ಮಾಲೀಕನ ಸುತ್ತ ಕೆಲಸಗಾರರು ಗುಂಪು ಕೂಡಿ ಕೂತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಸತ್ತುಹೋದ ಕಳೆ ಇವರ ಮುಖದ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ತಾಂಡವ ವಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ ಒಲೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದ ಚಿಹ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಹೊರಗೇನಾ ದರೂ ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕುವ ಕಡೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ನೋಡಿದ, ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಏನು ಸಮಾಚಾರ



ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಸಂಯುಕ್ತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗದ ಕಾರಣ, ಬೊಂಬಾಯಿ ನಲ್ಲಿ ಹಲವರಿಗೆ ಕಾಮನಹಬ್ಬ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ ಹರತಾಳ ವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಹೋಟಲಿನವರೆಲ್ಲಾ ಗುಜರಾತಿ ಹೋಟಲಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಬಂತು.

ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಗುಜರಾಧಿ ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಆದರೆ ಕುಳಿತಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಮಣ್ಣಿನ ಚಿಲುಮೆ ತುದಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಸೇದುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದರು ಕಾರಣ. ಬೊಂಬಾಯಿಂದ ಅವರ ಕಡೆಯವರು ಕಾತ್ತಿಗೆದಿದ್ದ ಕಾರಣ ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ ಹರತಾಳ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ದಿನದ ಊಟಕ್ಕೆ ಮದ್ರಾಸೀ ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು.

ಅಯ್ಯರ್ ಭವನಕ್ಕೆ ಅವಿಯಲ್ ಗೆಂದು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಖಾಲಿ ಪಾತ್ರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಬರೀಶಬ್ದವೋ ಶಬ್ದ. ಏನು ಮದುವೆಯೋ, ಮುಂಜಿಯೋ, ಅಥವಾ ಮಸಣದ ಯಾತ್ರೆಯೋ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ. ಶಬ್ದದ ಗೊಂದಲವೇ ಹೊರತು ಅಡಿಗೆಯ ಘಮ ಘಮವೇ ಇಲ್ಲ. ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಮದ್ರಾಸು ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದರೆ, ತಮಿಳರ ತಳವೇ ಬಿದ್ದುಹೋದಾಗಾಯ್ತು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಮೊಳಗು ರಸಂ, ಕಜಗಂ, ಅವಿಯಲ್ ಎಲ್ಲಾ ಅಂತರ್ಧಾನವೇ ಎಂಬ ಶೋಕ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾರವನ್ನು ತಮಿಳರು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಮೊದಲು ಇದೇನು ಸುಖದ ಸೂಚಕವೋ, ದುಃಖದ ಸಂಕೇತವೋ ಎಂದು ಅನುಮಾನ ಬಂದುದು ಸಹಜವಾದರೂ, ಈಗ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ಅರ್ಥ ವಾಯಿತು. ಅವಿಯಲ್ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಥಿರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಾಗಯ್ಯನ ಫಲಹಾರ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಗೊಂಗರು ಪಚಡಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ.

ನಾಗಯ್ಯ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ಕೇಳಿಕೆಗೆ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ ಆಡಿಸಿದ, ಬೆರಳುಗಳಿಂದ. ಗೊಂಗರು ತೆಲಂಗಾಣಾದಿಂದ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ವಿಶಾಲಾಂಧ್ರದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಅದಕ್ಕೆ ಹರತಾಳ ಆಚರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಆದಕಾರಣ ಆಂಧ್ರರಿಗೆ ಗೊಂಗರು ಪಚಡಿ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ, ಮುಖ್ಯ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಡೆ ಆಚರಿಸಲು ಆಂಧ್ರರಿಗೆ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬನ್ನಿ ಎಂದು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಬಂಗಾಳಿ ಹೋಟಲಾದರೂ ಇದೆಯಲ್ಲಾ! ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ.

ಅಲ್ಲಿ ಸಂತೆಯೇ ನೆರೆದಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಮರಾಟೆಗರು, ಗುಜರಾತಿಗಳು, ತಮಿಳರು, ಆಂಧ್ರರು ಪಂಜಾಬಿಗಳು, ಸಿಕ್ಕರೂ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಲು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಆ ಹೋಟಲೊಂದರಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಿಹಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಸಗುಲ್ಲ, ಜಿಲೇಬಿ ಮಲಾಯಿ, ಪೂರಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.



ಅಲ್ಲಿ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ರಸಗುಲ್ಲ ಕೊಂಡು, ಜಿಲೇಬಿ ಮಲಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಮನೆಗೆ. ಬರುವಾಗ ಅಂದುಕೊಂಡ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಷ್ಟ ನಿಷ್ಕಾರಗಳು ಬಂದರೂ, ಬಂಗಾಲವೇ ಮೊದಲು ಹಾದಿ ಸೂಚಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬು ವುದು. ಕಾಲಾನುಕಾಲದಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿದೆ, ಈಗಲೂ ಅಷ್ಟೇನೆ ಅಂತ. ಈ ಯೋಚನೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಟಾಗೂರರ ಚಿತ್ರವನ್ನೂ ಬಾಪೂಜಿಯವರ, ನೆಹ್ರೂ ಅವರ, ಪಟೇಲರ ಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗಿರಿಸಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ.

ಕಸಿವಿಸಿಯಿಂದ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಡೆ ಹಬ್ಬ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ಶುರುವಾದರೂ, ಊಟದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೃದಯ ಹಗುರವಾಗಿತ್ತು. ಊಟವೂ ರುಚಿಸಿತು. ಮನೆ ಅಡಿಗೆ ಹಬ್ಬದ ಅಡಿಗೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು.

— ೦ —

## ಭಾಯೀ ಭಾಯಿ—ಜಗಳ ಕಾಯೀ

ಹಿಂದೀ ಚೀನೀ ಭಾಯೀ ಭಾಯೀ !

ಹಿಂದೀ ರುಸ್ಸೀ ಭಾಯೀ ಭಾಯೀ !

ಗುಜರಾತ್ ಮರಾಠೀ....?

ಕನ್ನಡ ಮರಾಠೀ....?

ತಮಿಳ ಕೇರಳ... ?

ಬಿಹಾರೀ ಬಂಗಾಳೀ....?

ಹಿಂದೀ ಸಂಜಾಬೀ....?

ಭಾಯೀ ಭಾಯೀ ?

ಬೀಸಿದ ಕೈ ! ಬೈಗಳ ಬಾಯಿ !

ಒಂದೇ ಸವನೆ ಜಗಳ ಕಾಯಿ !

\*

•

\*

ಹಿಂದೀ ರುಸ್ಸೀ ಭಾಯೀ ಭಾಯೀ—

ಹಿಂದೀ ಚೀನೀ ಭಾಯೀ ಭಾಯೀ—

ನಮ್ ನಮ್ಮೊಳಗೋ ಕಭೀ ಲಡಾಯೀ !

—ಸರೋಜಿನಿ.



## ನಾ ಲ ಗೆ

ನಾಲಗೆಯೊಂದೇ ಅಸ್ತವು ಗೃಹಣಗೆ—  
ಅದಕೂ, ಇದಕೂ, ಅದನೇ ಬಳಸುತ  
ಗಂಡನ ಅದೆಂತೋ ತಿದ್ದಿದೆ, ನಾನು ;  
ಕತ್ತಲೆ ಆಗುವುದರೊಳಗೇ ಪ್ರಾಣ  
ಬಂದೇ ಬರುವುದು, ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ....ಈಗ  
ಇಸ್ಪೀಟಾಟಕೆ,....ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ !  
ಗಲ್ಲಿಗಳಲ್ಲೂ ತಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ ;  
ಸಿನಿಮಾ ಹೋದರೆ, ನಾನೂ, ಸಂಗಡ !  
ಹೋಟಲು ಬಾಗಿಲ ದಾಟುವುದಿಲ್ಲ !  
ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆ ಎಲ್ಲಕು ಲೆಕ್ಕ  
ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕದು, ನನಗೇನೇ ;  
ಪೂರ್ಣ ಹತೋಟಿ ! ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜ !—  
ಅಷ್ಟೆ ಆತನದೀಗಿನ ಸವರು !

ಆದರು, ಇನ್ನೂ ಆತನ ಮೆದುಳಿನ  
ಯೋಚನೆ ಎಲ್ಲವು ಇತ್ತಕಡೆ  
ತಿರುಗಲೆ ಇಲ್ಲ ; ಏನೇ ಬೈದರು  
ಒಬ್ಬರೆ ಸುಮ್ಮನೆ, ಸರಪಳಿ ತುದಿಯಲಿ,  
ಸೂರನೊ, ಸ್ವಾರನೊ, ನೋಡುತ ಬಿಮ್ಮನೆ  
ಕಾಡನು, ಆನೆ, ನೆನೆಯುವ ತೆರದಲಿ,  
ಹಿಂದಿನ ಬಾಳನೆ ಮೆಲುಕುವ ದಿನವೂ !

ಅದನೂ ನಿಲ್ಲಿಸೆ, ಹೇಳಿರಿ ಬೇಗನೆ,—  
ಸೋದರಿಯರೆ, ನಾನ್ ಕೈ ಮುಗಿವೆ—  
ನಾಲಗೆಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಬಾಣವು  
ಉಂಟೆ, ಹೇಳಿರಿ ; ಧ್ಯಾಂಕ್ಯು ಎಂಬೆನು.

—ಕಸ್ತೂರಿ.



## ಜಾಹೀರ ನೋಟೀಸ

ನಯನಾಭಿರಾಮ ಅನಿರುದ್ಧರಾಯ ಅವಂತಿ ಸಾಕೀನ ಉದಯನ ಎಕ್ಸಟೆನ್ಸನ ಮಕ್ಕಾಂ ಮುಗಿಲಹಳ್ಳಿ ಈತನು ಕುಮಾರಿ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿ ಉರ್ಫ ಲೋಕಸುಂದರಿ ಸಾಕೀನ ರತ್ನಾವಳಿ ಎಕ್ಸಟೆನ್ಸನ ಮಕ್ಕಾಂ ಮುಗಿಲಹಳ್ಳಿ ಈಕೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಜಾಹೀರ ನೋಟೀಸ ಏನಂದರೆ :—

ನೀನು ನನ್ನ ಮನಃಪ್ರಿಯೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಸ್ತ ಸುಂದರಿಯಿದ್ದು, ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಅಜಮಾಸ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರೇಮಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ನಿನಗೂ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯದೇ. ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಮೊದಲ ಭೆಟ್ಟಿ ಕಾಲೇಜದ ಮೆಟ್ಟಲ ಮೇಲಾದದ್ದು. ಪ್ರಥಮ ದರ್ಶನದಲ್ಲೇ ಪ್ರೇಮ ಉದ್ಭವ ವಾತೂ. ಅಂದಿನಿಂದ ಅದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂತೂ.

ಆದರೆ ಈಚೆಗೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ಸಂಗಾತಿಯರ ಸುಲತಾಪಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸಿನೇಮಾ ನೋಡುವ ಕೆಟ್ಟಚಾಳಿ ಕಲಿತಿ. ರಾಮರಾವು, ದಿಲೀಪ ಕುಮಾರ, ಸುನೀಲ ದತ್ತ, ವ, ಗ್ರೆಗ್ಗರಿಪೆಕ್ಟ ವಗೈರೆಯವರಷ್ಟು ನಾನು ಛಂದವಿಲ್ಲವೆಂದು, ಕಂಡವರೊಡನೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀ ಅಂತ ತಿಳಿದು ಬಂದದೇ. ನಾನಾದರೂ ಸಹ, ಮೀನಾಕುಮಾರಿ, ಮಧುಬಾಲ ವ, ರೀಟಾ ಹೇವ್ವರ್ತ ವಗೈರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ಹೀಗೆಳೆಯಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಗೇಡಿಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಅನ್ಯರ ಚಿತಾವಣೆಯಿಂದ ಕಿತಾಸತಿ ನಡೆಸಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಾತ್ಸಾರ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀ. ಇದು ಧರವಲ್ಲ.

ನೀನು ಒಂದು ವೇಳೆ ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದೇ ಆದಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಭಾರೀ ಲುಕ್ಸಾನ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಚಿಂತಾದಲ್ಲೇ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಪಾಸ ಆದದ್ದು, ನಿನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಹೇರಾಯಿಲ, ಟಾಯ್ಸ್, ಬೂಟ ವಗೈರೆ ಕೊಂಡದ್ದು, ಪಾಪಲಿನ ಶರಟಿಂಗ, ವ, ಉಲ್ಲನ ಸೂಟಿಂಗ ಖರೀದಿಸಿದ್ದು ಇದರ ಖರ್ಚಿಗೆಲ್ಲಾ ನೀನೇ ಜವಾಬ್ದಾರಳಿದ್ದೀ. ಇದರ ಖರ್ಚು ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಅದೆ. ನೀನು ಮಾಡಿದ ಅನಾದರಣೆಯಿಂದ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಭಗ್ನವಾದಲ್ಲಿ ಅದರ ಇಲಾಜು ಮಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಖರ್ಚು ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ನನಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ನಿನ್ನದೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯದೇ.

ಈ ನೋಟೀಸ ನೋಡಿದ ತಕ್ಷಣದಿಂದ, ನೀನು ಎಂದಿನಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿವಾದಲ್ಲಿ ನಾನು ಗೋವಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪೋರ್ತುಗೀಜರ



ಗುಂಡಿಗೆ ಬಲೆಯಾದಾಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಶೋಕ ಶೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಯಾವ ಹಕ್ಕೂ  
ಉಳಿಯಲಾರದು ಮತ್ತು ನಾನು ಬೇರೆಯವಳನ್ನು ಪ್ರೇಮ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವಳ  
ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನ ಬಿಸಿ ತಗಲಲಾರದು ಅಂತ ಕೊಟ್ಟ ಜಾಹೀರ ನೋಟೀಸ.

ಸಹಿ! ನಯನಾಭಿರಾಮ ಅನಿರುದ್ಧರಾಯ ಅವಂಕಿ,  
ಸಾಕೀನ ಉದಯನ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್ಸನ ಮುಕ್ತಾಂ ಮುಗಿಲಹಳ್ಳಿ  
ಈತನದು ಆದೇ.

—ಅ. ರಾ. ಸೇ.



“ಆರೆ, ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತೂಕ ಇಪ್ಪತ್ತು ಪೌಂಡು ಹೆಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟದೆಯಲ್ಲ!”



## “ನಾಳೆ!”

..... ಭಗವದ್  
ಗೀತೆಯ ಒಳಗಣ ನೀತಿಯ ಬೋಧೆಯ  
ನೆಲ್ಲವ ನಾನು, ಓದಿದೆ, ತಿಳಿದೆ:  
ಗೌತಮಬುದ್ಧನ ಉಪದೇಶಾವಳಿ  
ಮೌತಣವೆಲ್ಲವನುಂಡೆನು, ನಾನು.  
ನೆಹರು ಕಿಡಿನುಡಿ, ಭಾವೆ ಅಡಿಗಡಿ—  
ಗೂರ ಜನರಿಗೀವ ಮಡಿನುಡಿ,  
ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ರಾ-ಜಾಜಿಯ ಸುಡುನುಡಿ  
ಕೇಳಿದೆ, ರೇಡಿಯೋ ಬಳಿಯಲಿ ಕುಳಿತು.  
ಬಿಲ್ಲಿಗ್ರಾಹಮ, ಡಾಕ್ಟರ್ ಬುಕಮ್,  
ಸಾಧೂವಾಸ್ತನಿ, ಚಿನ್ಮಯನಂದ,  
ಮುಂತಾದವರಾ ಸಿರಿನುಡಿಗಳನ್ನ  
ಲಾಲಿಸಿ ಬುರುಡೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದೆ .. .. .

ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಈ ಬಾಳೇ ಬೀಳು, ಬದುಕೇ ಡೊಂಕು  
ಇದ ಬೇಗನೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ  
ಹದ ಮಾಡಲೆ ಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿದೆ ನನಗೆ.....

ನಾಳೆಯಿಂದಲೆ ಸುಳ್ಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವೆ.  
ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಚಾಡಿಯ ದೂಡುವೆ.  
ನಾಳೆಯಿಂದ ನಾ ಮೋಸವ ಮಾಡೆನು.  
ನಾಳೆಯಿಂದ ನಾನಿತರರ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ  
ಬಾಯೇ ಬಿಡದೆ ಬಾಳುವೆ, ನೇಮದಿ.  
ನಾಳೆಯಿಂದಲೆ ಕೂಳನ್ನು ಗಳಿಸಲು  
ಹಲ್ಲನ್ನು ಕಿರಿಯದೆ ಕನ್ನವ ಕೊರೆಯದೆ,  
ಎಡಗೈಯೊಡ್ಡದೆ, ನೆಟ್ಟಗೆ ದುಡಿಯುವೆ.  
ನಾನೇ ಬೆವರನು ಇಳಿಸುತ ತಿನ್ನುವೆ.



ನನ್ನೀ ಹಸ್ತವ ಹಿಡಿದಾ ವಸ್ತುವೆ  
 ನಾಳೆಯಿಂದಲು ನನಗೆ ತಿಲೋತ್ತಮೆ.  
 ಆಕೆ, ನನಗೆ ಹೆತ್ತು ಕೊಡುವಾ  
 ಕೂಸುಗಳನ್ನೇ ಮುದ್ದಿಸಿ ನಲಿಯುವೆ.  
 ನಾಳೆಯಿಂದಲೆ, ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೆ,  
 ನೋಡುತ್ತಿರಿ ನೀವ್, ಎನ್ನಯ ನಡಿಗೆ  
 ನುಡಿವುದು ಎಂತೋ, ಅಂತೆಯೆ, ಸೈ!  
 ನಾಳೆಯಿಂದಲೆ.....

ಮಾತನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರುತ, ಹೀಗೆ  
 ಏಕೆ ನಾ ಬಂದೆ ನಗೆ ಗೀಡಾಗಲಿ ?  
 'ನಾಳೆ'-ಬರಲಿ, ಬಂದಮೇಲಲ್ಲವೆ,  
 ಬದುಕನು ತಿದ್ದುವ ತೊಂದರೆ ಎನಗೆ ?

—ನಾ. ಕ.

— 0 —



“ ಏಕೋ, ನನ್ನ ಹೊಡೀತೀಯಾ? ತಾಳು, ಸ್ವೇಜ್ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ನೊಡ್ಕೋತೀನಿ! ”



## ಕೊರವಂಜಿ ವಚನಗಳು-ಶಾಂತಿ

(‘ಅಕ್ಕ’ ‘ಅಣ್ಣ’ನವರನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ)

ನಂಬಿ ಕರೆದರೆ ಓ ಎಂಬಳು ಶಾಂತಿದೇವತೆ. ನಂಬದೆ ಕರೆದರೆ ಓ ಎಂಬಳೆ?  
ನಂಬಲರಿಯರು; ನಚ್ಚಲರಿಯರು; ಬರೇ ಡಂಬಿನ ಶಾಂತಿಭಕ್ತರು! ನಂಬದೆ ನಚ್ಚದೆ  
‘ಪೀಸು’ ‘ಪೀಸು’ ಎಂದು ಪರದಾಡಿದೊಡೆ ಶಾಂತಿದೇವಿ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗ ಜಡಿದು  
ಬಲುದೂರ ಉಳಿಯುವಳಯ್ಯ! ಡಾಂಭಿಕರ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಿಳಿಯಳಯ್ಯ! ಶಾಂತಿಯ  
ಮನಸಾರೆ ನಂಬಿರೋ ನಚ್ಚಿರೋ ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಡುತಿಹಳು ನಮ್ಮ ಕೊರವಂಜಿದೇವಿ.

ಸ್ವಾರ್ಥವಡಗದು, ಕ್ರೋಧತೊಲಗದು, ಕ್ರೂರ ಕುಹಕ ಕುಭಾಷೆ ಬಿಡದನ್ನ ಕ್ಕ  
ನೀವೆತ್ತ ಶಾಂತಿಯೆತ್ತ! ಹೋಗಿರೋ ಮರುಳುಗಳೆ! ನಾನು ನಡೆದುದೆ ದಾರಿ,  
ನಮ್ಮದೊಂದೇ ನೀತಿ, ನಮ್ಮಿಂದಲೇ ಲೋಕವೆಂಬ ಗರ್ವದ ಭವರೋಗ ಕಳೆಯ  
ದನ್ನ ಕ್ಕ ನೀವೆತ್ತ ಶಾಂತಿಯೆತ್ತ ಎಲೆ ಮರುಳೆಗಳೆ! ಎಂದು ಭೀಗರೆಯುವಳು ನಮ್ಮ  
ಕೊರವಂಜಿದೇವಿ.

ಜಗಕೆ ಕರಿ ನೆರಳಾಗಿ ಕಾಡುತಿದೆ ಆಟಂ! ಸಂಶಯದ ಕುಡಿ ಬೆಳೆಸಿ ಕಾಡುತಿದೆ  
ಆಟಂ! ಸುತ್ತ ಭೀತಿಯ ಬಿತ್ತಿ ಕಾಡುತಿದೆ ಆಟಂ! ಹಟಮಾರಿತನ ಬೆಳೆಸಿ ಕಾಡುತಿದೆ  
ಆಟಂ! ಜಗದ ಧೂರ್ತರಿಗೆಲ್ಲ ಬೆಂಗೋಲನ್ನಿತ್ತು ಬಲು ಕಾಡುತಿದೆ ಆಟಂ! ಓ ಶಾಂತಿ  
ತಾಯೆ, ಎಂದದರ ವಿಷವಳವುದು? ಎಂದದುವು ನಿನ್ನ ಶುಭ ಮಾರ್ಗದೊಳ್  
ಮುನ್ನಡೆವುದು? ಎಂದು ಹಗಲಿರುಳೆಲ್ಲ ಹಂಬಲಿಸುತಿಹಳು ನಮ್ಮ ಕೊರವಂಜಿದೇವಿ.

ನೆಟೊ ಸೀಟೊಗಳಿಂದ ಶಾಂತಿಬಹುದೇನಯ್ಯ? ಬಗ್ಗಾದ ಒಣದಿಂದ ಶಾಂತಿ  
ಬಹುದೇನಯ್ಯ? ವಾರ್ಸಾದ ಒಕ್ಕೂಟ ಶಾಂತಿ ತಹುದೇನಯ್ಯ? ಭರದಿ ಬೇವನು  
ಬೆಳೆಸಿದೀ ಜನರು ಮಧುರ ಮಾವನು ತಿಂಬರೇನಯ್ಯ? ಕಿಚ್ಚಿನೊಡನಾಡುತಿಹ  
ಹುಚ್ಚರಿವರಯ್ಯ! ಎಂದು ಕನಿಕರಗೊಂಡು ಕಿಡಿಯಾಗುತಿಹಳು ನಮ್ಮ ಕೊರವಂಜಿ  
ದೇವಿ

— ರಾಮಿ.



## ದಫೇದಾರ್ ದೇರಣ್ಣೋರು

“ಬೀರಣ್ಣ”

ಸೂರ್ಯ ತನ್ನ ಪಥ ತಿರುಗಿಸಿದ. ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆ ಜಗುಲಿಯಮೇಲೆ ಎಳ್ಳು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದೆ, ಒಂಟೆ ಕಾಲಲ್ಲಿ, ಎಳೆಬಿಸಿಲು ಬಕ್ಕ ತಲೆಗೆ ಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ - ಬಹು ಹಿತವಾಗಿತ್ತು. ಹುರಿದ ಬಿಳಿ ಎಳ್ಳು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಗಾತಿಗಳಂತೆ ಹುರುಗಡಲೆ ಕೊಬ್ಬರಿ ಜೂರು ಕಳ್ಳೆಕಾಯಿಬೀಜ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಸೇರಿ ದಂತಾವಳಿಗಳಿಂದ ನುರಿಸಿಕೊಂಡು ರಮಣೀಯವಾಗಿ ಗಂಟಲಿಂದ ಇಳಿದು ಜಠರ ಸೇರುವಾಗಿನ ಕಂಪು ಅವರ್ಣನೀಯ. ತುತ್ತಿಗೆ ತುತ್ತು ಸೇರಿ ಜಮಾಯಿಸಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಮಲವಾಗಿ ಬಾಧೆ ಕೊಡುವ ಅಮೃತ ವಿಷವಾದೀ ತೆಂದು ಗೊತ್ತು. ಈ ರುಚಿಯ ರಸ ಹಲ್ಲಿಗಳಿದಾಗ ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಬರುವುದುಂಟೆ? ನರಿ ಕೆಕ್ಕರಿಕೆಹಣ್ಣು ತಿಂದ ಸಮಾಚಾರವೇ ಇದು. ಮತ್ತೊಂದು ವರಸೆ ಬಾಯಿ ಸೇರಿದಾಗ - ಬಾಯಿ ಅಲ್ಲಾಡದೆ ನಿಂತಿತು - ನಾಲಿಗೆ ಹೊರಳಿಸಲಿಲ್ಲ - ಗಂಟಲು ನುಂಗಲಿಲ್ಲ - ತುಟಗಳೆರಡೂ ಸೇರಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಕೃತಕನಗೆ ಬೀರಿತು ಎದುರಿಗೆ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ.

ಬಂದವರು ದಫೇದಾರ್ ದೇರಣ್ಣೋರು. ಅದೇತಾನೆ ಇತ್ತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಗರಿಗರಿಯೂನಿಫಾರಂನಲ್ಲಿದ್ದರು. ತಲೆಗಿಂತ ಭಾರವಾದ ಬೃಹನ್ ಪೇಟವನ್ನು ಭಾರ ಹೊತ್ತು ಸರ್ಕಸ್ಸು ಮಾಡುವವರಂತೆ ತಲೆ ತೂಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಕಾಲಿನ ಮೀನುಖಂಡವನ್ನು ಬಳಸಿ ಸುತ್ತಿದ ಕರೀಪಟ್ಟಿ ಬಿದುರುದೆಬ್ಬಿಗೆ ಟೀಪು ಸುತ್ತಿದಂತೆ ರಂಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬಿಗಿದ ಬೆಲ್ಕು ಬಿಗಿಯಾಗಿ, ಕೊಡದ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದ ಚರ್ಮದ ಪಟ್ಟಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ನೊದಲಸಲ ಅತ್ತೆಮನೆಗೆ ಹೊರಟ ಅಳಿಯನ ಅಹಂಭಾವವಿತ್ತು ಅವರ ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ. ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತದ ತಟ್ಟೆ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ ಕರವಸ್ತ್ರ ಕಸೂತಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ರೇಷ್ಮೆ ದಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಿಣಿ ಆಕಾರದ ಪಕ್ಷಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಗೆ ಆಕಾರದ ಹಕ್ಕಿಯೂ ಹೆಣೆದಿತ್ತು. ಹಾಗೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿದಾಗ-ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕೆಳಗೆ ಹೆಸರೂ ನಮೂದಿಸಿತ್ತು. ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಸೌ|| ಸಾವಂತ್ರಿ ಎಂದಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಂದರ ಕೆಳಗೆ “ದ|| ದೇ” ಎಂದು ಮಾತ್ರವಿತ್ತು.



ಶ್ರೀಯುತರ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಭೀರ್ಯವಿತ್ತು. ಪೊದರು ಹುಬ್ಬು ಕುಣಿಸುತ್ತಾ ಬಂದು ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತರು. ನಿಂತು ನಕ್ಕರು. ನಾನು ಎಳ್ಳು ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದೆ, ಅವರು —

“ನಡೀರಿ ವಳಗೆ ನಾನು ಬೀರಿಸಬೇಕು” ಎಂದರು.

“ಇದೇನು ಸ್ವಾಮೀ .....ದಫೆದಾರ್ರೇ....ಗಂಡಸರು ಬೀರಿಸೋದ!! — ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟುಹೋಯ್ತು ...ಬರೀ ಹೆಂಗಸರ ಮಾತು ಕೇಳೋದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ-ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಈ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿದದ್ದು ನೋಡಿ ದುಃಖವಾಗಿದೆ....ಮರುಕ ಬಂದಿದೆ.... ತೀರ ಕೋಳಿಕುಕ್ಕುತನಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮಿತಿ ಬೇಡವೆ?”

—ಎಂದು ನನ್ನ ಗಂಡು ಜೇತನ ಬೊಗಳಿತು. ಈ ಬೊಗಳಿಕೆ ಶ್ರೀಯುತರ ಮುಖಮುದ್ರೆಗೆ ಲೇಶವೂ ಧಕ್ಕೆ ತರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊಕ್ಕರು. ನಾನೂ ಹೊರಟೆ, ಹಿಂದೆಯೇ. ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ನನ್ನಾಕೆ ತನಗೆ ತೆರಳಿದ್ದಳು ಮತ್ತೊಂದು ಪಾಪನ್ನ ಕರೆತರಲು.

“ಒಂದು ತಟ್ಟೆ ತನ್ನಿ” ಎಂದರು ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ. ಈ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ದಫೆದಾರ ಇನ್ನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಕಳ್ಳರನ್ನ ಹಿಡಿದಾನೆ! ಎಂದು ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಚಿಂತಿಸಿದೆ.

ಕಸೂತಿಯ ಕರವಸ್ತ್ರ ತೆಗೆದಾಗ — ಆ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಬೀರುವ ಸಾಮಗ್ರಿ ಕಂಡು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಭೋಳಿ ಬಂತು.

ಮೂರು ಜೊತೆ ಘಮಘಮಿಸುವ ಪಕ್ಕೋಡಗಳು-ಒಂದು ಸಕ್ರೆ ಅಚ್ಚು-ಕೆಲವು ಕುಸುರಿಕಾಳು - ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಜೀರಿಗೆ ಪೆಪ್ಪರಮೆಂಟು ಒಂದು ಜೊತೆ ವಿಳ್ಳೆದೆಲೆ ನಾಲ್ಕು ಲವಂಗ ಚೂರಡಿಕೆ ಆ ಬೆತ್ತದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದುವು.

“ಇದೇನು ಸ್ವಾಮೀ....ಇದೂ” ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಸೂಚಕ ಚಿನ್ನೆಯಂತೆ ನುಲಾಗಿ ನಿಂತೆ.

“ಹಿ ಹಿ ಹಿ....” ಎಂದು ಮಾತ್ರ ನಕ್ಕರು. ವಿಷಯ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಕ್ರೆ ಅಚ್ಚು ಕೂಡ ಪಕ್ಕೋಡದ ಆಕಾರದಲ್ಲೇ ಎರಕ ಹುಯ್ದಿದ್ದರು. ಅವರ ಪಕ್ಕೋಡ ಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಇತಿ ಮಿತಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

“ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನೋರು ಎಳ್ಳು ಬೀರಬೇಕಾದ್ದು ತಾನೇ ತಂದಿದ್ದೀರ ಇದು ಗಂಡು ಜಾತಿಗೇ ಅವಮಾನ ದಫೆದಾರ್ರೇ....”

“ನಾನು ಬೀರೋದು ಎಳ್ಳೆ?”

“....ಆ ತಟ್ಟೆಲಿ ಎಳ್ಳು....ಹೊ ಹೊ.... ಕ್ಷಮಿಸಿ ಎಳ್ಳಾಂತ್ಲೆ ಇದ್ದೆ ಮಳ್ಳನ ಹಾಗೆ....”



“ನಾನು ಹೆಲ್ಲು ಬೀರಿದಾಗಲೇ ನಿಮಗೆ ವಿಷಯ ಅರ್ಥವಾಗಿರಬೇಕೊಂತಿದ್ದೆ”

“ಅಷ್ಟೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿ ಇದ್ದಿದ್ರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗ್ತಿದ್ದೆ”

“ಅದೂ ಸರಿಯೆ....ಹ ಹ....ಬೀರಣ್ಣ!....”

“ಬೀರಣ್ಣ!....ಹಾಗಂದ್ರೆ....”

“ಸಾವಂತ್ರಿ ನನಗೆ ಬೀರಿದ ಪುತ್ರರತ್ನದ ಹೆಸರು”

“ಹರ್ರೇ ಲ...ಆಂ...ಗಂಡುಕೂಸು..”

— ದಫೆದಾರರನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಕುಣಿದಾಡಿ ಹೆಲ್ಲುಬೀರಿ....ನನ್ನ ಆನಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ.

ಬಹುದಿನದ ಮೇಲೆ ಮನೆ ಬೆಳಗಲು ಬಂದ ಬೀರಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಬಹು ಅಭಿಮಾನ ಬಂದು ದ|| ದೇರಣ್ಣೋರು ಆ ರೀವಿಯಿಂದ ಸಕ್ರೆ ಹಂಚಲು ಬಂದಿದ್ದು ಆಗ ನನಗೆ ವೇದ್ಯವಾಯಿತು

“ಹಳೇಕಾಲದ ಹೆಸರು ಬೀರಣ್ಣ-ಅಲ್ವೆ ದಫೆದಾರ್ರೇ....ಹೊಸ ನಮೂನೆಯಾಗಿ ಈಗಿನ ಕಾಲದ ನವೀನ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತಿ - ದೇರಣ್ಣೋರ ಮಗ ಬೀರಣ್ಣ - ಬಹಳ ಹಳೇಕಾಲದ ವಾಸನೆ ಸ್ವಾಮಿ ಹೆಸರಲ್ಲಿ”

“ನಾನೂ ಹಾಗೇ ಅಂದೆ - ಆದರೆ ಸಾವಂತ್ರಿ ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿದಳು — ಹೆಸರಿನಾಗೇನದೆ ಇರೋದು ಗುಣದಾಗಿ....ಈಗ ಪಕ್ಕೋಡಾನ ಪಾಪಾಣಾಂದ್ರೆ ಅದರ ಕಂಪು ಹೋಗತೈ? ಸಾವಂತ್ರನ ಯಾವ ಹೆಸರಿಂದ ಕರೆದರೂ ಸಾವಂತ್ರಿ ಚೆಲುವು ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿ ಆಗ್ತದಾ? ಈಗ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಅಂದ್ರೆ ನೀವು ನೀವೇ ಅಲ್ವೆ ಅವನಹಾಗೆ ಪಂಡಿತನಾಗೋಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆ?”

“ಹ.....ಸರಿಯೇನ್ನಿ....ಆದರೂ ಬೀರಣ್ಣ ಯಾಕೋ ಚೆನ್ನಿಲ್ಲ - ದೇರನ್ ಕುಮಾರ್ - ಅಂತ ಯಾಕೆ ಇಡಬಾರದು? - ಅಶೋಕ್‌ಕುಮಾರ್-ದಿಲೀಪಕುಮಾರ್ ಅಂದಹಾಗೆ - ಸಿನೀಮಯವಾಗಿರುತ್ತೆ”

“ಆ ಸಿನಿಮಾ ಹೆಸರೇ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ - ಬಾಗೂರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹಿಂಗೇ ಸಿನಿಮಾ ಹೆಸರಿರಲಿಂತ ಸುರಯ್ಯ ಅಂತ ಗಂಡಸಿಗಿಟ್ಟು - ಮತ್ತೊಬ್ಬ ನಿಮ್ಮಿ ನರ್ಗೀಸ್ ಅಂತ ಇಟ್ಟು ಇದೇನು ಹುಚ್ಚು - ನೀಹೇಳೋದು ನಾನೂ ಯಾಕೂಬ್ ಇಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಬೀರಾಗೇ....”

“ಬೀರೂ ಾ....”



“ಅದೇ-ವಣಜಾಗದಾಗೆ(Dry Area) ಇರೋಜನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೀರಣ್ಣಾಂತ ಈಗೀಗ ಹೆಸರಿಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರಂತೆ. ಕುಡಿಯೋಕಂತೂ ಕಳ್ಳತನದಲ್ಲಿ ಕುಡೀಬೇಕು - ಹೆಸರಾದರೂ ಬೀರಣ್ಣಾಂತ ಕೂಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟೊಳ್ಳೊಣಾಂತ ತೃಪ್ತಿಗೆ....”

“ಜೆನ್ನಾಗಿದೆ .. ಅಂದರೆ - ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಇಟ್ಟರೋ ಹೆಸರೂ ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ್ದೇನೋ....”

“ಅಲ್ಲ ...ನನಗೆ ಆ ಬೀರಿನ ವ್ಯಾಮೋಹವೇ ಇಲ್ಲ ನನಗಿರೋ ಮೋಹ ನನ್ನ ಮೋಹನಾಂಗಿ. ಸಾವಂತ್ರಿಮೇಲೆ-ಅವಳೇ ಚುನಾಯಿಸಿದ ಹೆಸರು ಬೀರಣ್ಣ ಇರೋಳ ನನಗೇನು?....ಆಗಲೇ ಹೇಳುತ್ತೇ ಹೆಸರಿನಾಗೇನಿದೆ!....”

“ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನೋರು ಹೆಸರಿಡೋಕೂ ಒಂದು ಕಾರಣ ಬೇಕಲ್ಲ ದಫೆದಾರ್ರೇ”

“ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳಿ ಹೇಳಿ ನಿ.....” ಎಂದು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಉಪಚಾರ ಹೇಳಿ ಚಾಪೆಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಪೇಟೆ ಇಳಿಸಿ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ತಲೆಮೇಲಿನ ಬೆನುರು ಹನಿ ಒರಸಿ-ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಗರ್ಮಾಗರಂ ಪಕೋಡ ತಿಂದು-ಸಕ್ಕರೆ ಅಚ್ಚಿನ ಪಕೋಡ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.

“ಗಂಡುಮಗು ಆದದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ಸಕ್ರೆ ಹಂಚಿರೋದು ಅರ್ಥವೇ....ಹೀಗೇ ಹಂಚ ಬೇಕೆಂದು ಸಾವಂತ್ರಿ ಬರ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಬರಿಯೋ ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಬಾಣಂತಿ ಹಸೀ ಮೈಯಿ .. ....ಬಾಗೂರು ವಣಪ್ರದೇಶ - ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ - ಅಕ್ರಮ ಬೀರುಗಳ ತಯಾರಿಯ ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ನಡಿತಾ ಇದೆ. ನನಗು ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪತ್ತೆಮಾಡಿ ಅನುಭವ ಇದೆ - ಆಯ್ತೆ....ಹಿಂದೆ ಲಂಬಾಣಿ ಸೀಕ್ಯಾನ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿನ ದಫೆದಾರ್ರು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಜ್ಜಿನಿಸ್ಸೆಕ್ಕರಾದ ರೂಂತ್ಲೂ ವಿವರಿಸಿದ್ದೆ ಅಲ್ವೆ? ಕಳ್ಳಬಡ್ಡಿಮಕ್ಕಳು ಕಳ್ಳಭಟ್ಟಯವರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟು ಸರ್ರಿಮೇಲೆ ಜೇಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬಂದು - ನಮಗೂ ಕೇಸು ಕೊಡಿಸಿ ಜೊತೆಗೆ ಭಡ್ತಿಯೂ ಬರೋಹಾಗೆ ಮಾಡೋ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಆ ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ ತಯಾರಿಸೋ ಲಂಬಾಣಿ ತಾಂಡಾದವರು ... ..”

“ಅದು ಸರೀ ದಫೆದಾರ್ರೇ - ಅದಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮ ಪುತ್ರ ಬೀರಣ್ಣಂಗೂ ಏನು ರಾಮನವಮಿ ಇಮಾಂಮ್ ಸಾಬಿ ಸಂಬಂಧಾಂದ್ರೆ”

“ಸ್ವಲ್ಪ ತಡಕೊಳ್ಳಿ - ಸಮಾಧಾನವಾಗಿರಿ ಹೇಳಿ ನಿ....ಒಂದು ಚೊಂಬು ನೀರು ಬೇಕು....”

“ಕಾಫಿ ಕಾಯ್ಸಿಲೆ”



“ ಆ ಉಪಚಾರ ಇಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಾಕು ತನ್ನಿ .. ”

— ತಾಮ್ರದ ಚೊಂಬಲ್ಲಿ ನೀರು - ತಟ್ಟೀಲಿ ಎಳೆದ ತಂದೆ.

“ ಎಳ್ಳು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು ” - ಎಂದು ಘೇಬಿಂದ ಪಕ್ಕೋಡದ ಪಟ್ಟಿ ತೆಗೆದು ತಿಂದು ನೀರು ಕುಡಿದು - ತೇಗಿ ಹೇಳಿದರು—

“ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಸಬ್ಬಿನಿಸ್ವೆಕ್ವರಾಗ್ಗೀನೀಂತ ಭ್ರಮೆ ಸಾವಂತ್ರಿಗೆ - ಆ ವಣ ಜಾಗಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಪೀಶ್ಯಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಲಂಬಾಣಿಗರ ಮೆಹನತ್ತಿನಿಂದ ನಾನು ಸಬ್ ಇನಿಸ್ವೆಕ್ವರಾಗೋದಕ್ಕೆ ಈ ‘ಬೀರಣ್ಣ’ ಹೆಸರು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಮಗು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ‘ಬೀರು’ ನೆನಪು ಬರಬೇಕು - ಬೀರೂ ಅಂದ್ರೆ ಸಬ್ಬಿನಿಸ್ವೆಕ್ವಾಂತ ನನ್ನ ತಲೇಲಿ ಕುಕ್ಕುತ್ತೆ.... ಹ್ಯಾಗಿದೆ ಅವಳ ವಿರ್ಪಾಟು ? ”

“ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ....ಅಂದರೆ ನೀವು ಸಬ್ಬಿನಿಸ್ವೆಕ್ವರಾಗೋತನಕ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮ ಬರೋದಿಲ್ಲಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಗೇ ”

“ ಪೆರವಾಗಿಲ್ಲ - ನಾನೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ತಿರ್ದೀನಿ.....ಹ ಹ.....ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಕೇಳೊಂದಿದ್ದೀನಿ ವಣಜಾಗಕ್ಕೆ....ದೇವಂದ್ವಾನೆ ”

—ಎಂದು ವೇಟೆ ಹೊತ್ತು ಹೊರಟು ನಿಂತರು. ಅವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಬೀರಣ್ಣನ ಚಿತ್ರ ಕಂಡೆ. ಅವರ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ಸಾವಂತ್ರಿ - ಬೀರಣ್ಣ - ಸಬ್ಬಿನಿಸ್ವೆಕ್ವರ್ ಮಯ ವಾಗಿತ್ತು. ‘ನಮಸ್ತೆ’ ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋದರು.

— ದಾತರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್.



ಹಾಗಾದರೆ  
ಮೊಟ್ಟೆ ಬೇಕು.





# ನೆಂಟು - ಗಂಟು

ಒಂದು ಪ್ರಣಯಗೀತೆ

ತಿಮ್ಮ ಬೊಮ್ಮ — ಊರು ದೊಮ್ಮಲೂರು.  
ತಿಮ್ಮ ಬೊಮ್ಮನಪ್ಪ — ಬೊಮ್ಮನಮ್ಮನಿಲ್ಲ.  
ತಿಮ್ಮ ಕೊರಗಿ ಹಿಡಿದ ಕನೈ ತಿಮ್ಮಿ ಕೈಯ್ಯ  
ಬೊಮ್ಮ ಹಿಡಿದ ತಿಮ್ಮಿಯಮ್ಮ ಬೊಮ್ಮಿ ಕೈಯ್ಯ  
ತಿಮ್ಮಿಗೊಂದು ಬೊಮ್ಮಿಗೊಂದು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಾಗೆ  
ಸಣ್ಣ ತಿಮ್ಮ ಸಣ್ಣ ಬೊಮ್ಮನೆಂದು ಅವರ ಕರೆದರು.  
ಈಗ ನೋಡಿ — ತಿಮ್ಮ ತಿಮ್ಮಿ ಬೊಮ್ಮ ಬೊಮ್ಮಿ  
ಸಣ್ಣ ತಿಮ್ಮ ಸಣ್ಣ ಬೊಮ್ಮ — ಇವರ ನೆಂಟು ಗಂಟು!  
ತಿಮ್ಮ ತನ್ನ ಮಗನ ಅಳಿಯನಾಗೆ  
ಬೊಮ್ಮ ತನ್ನ ಮಗಳ ಮಗನೆ ಆದ.  
ಸಣ್ಣ ಬೊಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ಗಿಂದು ತಮ್ಮನಾಗಿ  
ಬೊಮ್ಮ ತನ್ನ ಮಗನ ಸೋದರಳಿಯನಾದ  
ಸಣ್ಣ ಬೊಮ್ಮ ತಾತಗಾದ ಮೈದುನ  
ಸಣ್ಣ ತಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಗಾದ ಮೊಮ್ಮಗ  
ಬೊಮ್ಮಿ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಅಜ್ಜಿಯಾಗೆ  
ಅಜ್ಜಿಗಂಡ ಬೊಮ್ಮ ತಾನು ತನಗೆ ಅಜ್ಜನೋ!

(ಗಂಟು ಮೊದಲು ಹಾಕಿದ್ದು — ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್)

— “ಕೀಫ”



## ಪ್ರಾಣೇಶ ಪ್ರಸಂಗ

(ಬದುಕ ಬಲ್ಲವರು)

ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬೇಕಾದಹಾಗೆ ಬಣ್ಣ ಬದಲಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮಾನವನಲ್ಲದೆ ಎಂಬುದು ಖಂಡಿತ. ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣೇಶನೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಭಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಕಲಿತಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಕನ್ನಡ, ಕರ್ಣಾಟಕ - ಎಂದರೆ ಮೈಮೇಲೆ ಸಿಂಬಳ ಬಿದ್ದವರಂತೆ ಮಾಡುವ ಚಾಳಿಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಸಾಮಿ ಹರಕು ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೆರಕೆ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾದೊಡನೆ 'ನೋಸೆಂ....ಬರ್ಪೆಂ' ಎಂದು ತೊಡಗಿಬಿಡುತ್ತಾನೋ ಎಂದು ಭಯ ನನಗೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬೆಳೆಗ್ಗಿದ್ದವನೆ ಇಂಡಿಯನ್ ಇಂಕ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ರೊಟ್ಟಿನ ಚೂರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲೆ' ಎಂದು ಬರೆದು ತಲೆಮೇಲೆ (ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ) ತೂಗಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ನನಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ—

“ ಏನೋ ಇದು ನಿನ್ನ sentimental nonsense ” ಎಂದು ಗದರಿಸಿದೆ.

“ ಲೋ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಂಗ್ಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಗದರಿಸಿದರೆ ಜೋಕೆ ” - ಎಂದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಪ್ರಾಣ.

“ ಓಹೋ ಆಂಗ್ಲವೋ? ನನ್ನದೇನಲ್ಲ ಈ ಆಂಗ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಯವರೆಗೂ ಕನ್ನಡ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಅಂತಂದರೆ 'sentimental nonsense' 'ಭಾಷೇನ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಅಂತ ಕರೆಯುವವರಿಗೆ brain ಇಲ್ಲ'—ಎಂಟು ಮುಂತಾಗಿ ಬುಕ ಬುಕ ಕಿಡಿ ಕಾರುತ್ತಾ ಇದ್ದವನು ನೀನೇ ಅಲ್ಲವೆ? ನಿನ್ನ ಕೋಣೇಲಿದ್ದ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಗಳ ಪಟವನ್ನು ನನ್ನ ರೂಮಿನ ಮೂಲೆಗೆ ತಂದು ಹೊಡೆದು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಹಾಕಿ ಗೊಗ್ಗಯ್ಯನ ಚಿತ್ರವನ್ನಾದರೂ ಹೊಡೀತೇನೆ ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಎಂದಿದ್ದು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆಯೆ? ”

“ ಹಾಗಲ್ಲ ಕಣೋ..... ”

“ ಹಾಗಲ್ಲ ...ಹೌದು ...ಅದು ಕಹಿ, ಗೊತ್ತು ಮರಿ! ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ತನಕ ಕನ್ನಡ ಎಂದರೆ ತಾತ್ಪಾರ. ಈಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ 'ಕನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲೆ', 'ಕರ್ಣಾಟಕ



ಮಾತಾಕಿ ಜೈ' ಅಲ್ಲವೆ? ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಮೊನ್ನೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಖಂಡಕಾವ್ಯ ಬರೆಯೋದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಮರುಹಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲ, ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಕುಂಟುಪದ್ಯ ಬರೆಯೋದು ಬಿಟ್ಟು...."

ಪ್ರಾಣೇಶನಿಗೆ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ನಯ, ಸಾವಧಾನ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಶ್ಯಾವಿಗೆ ಎಳೆಯ ನಮೂನೆಯ ಮಾತು ತೆಗೆದ ನೋಡಿ. "ನೋಡು ರಾಮಿ, ರೋಮಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರೋಮಿನವರಂತಿರಬೇಕು. ಕಾಲ ಬಂದಹಾಗೆ ಕೋಲ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಅಂತಾರಲ್ಲ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದವರು - ಹಾಗೆ ಕರ್ಣಾಟಕ ಆಗ್ನಿರುವಾಗ ಕನ್ನಡದ ಜಪ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಬದುಕೋದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಹೇಳು. ನೀನು ನನ್ನ ವಿಚಾರ ಹೇಳ್ತೀಯ. ಬಡವಾಯಿ ನಾನು, ಕರ್ಣಾಟಕವಾದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಕಿರೀಟ ಸಿಗುತ್ತೀಂತ ನಾನೇನೂ ಆಸೆ ಇಟ್ಟೊಂಡಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಸರಿಯೆ. ಆ ಗೊಂದಲವನ್ನ ನೋಡು. ನಿನ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾನವನ ಭಾಷಣ ಕೇಳೋದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಸಬ್ಜಕ್ಟ್ ಯಾವುದು ಗೊತ್ತೆ? 'ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ'!"

"ರಾಂ ರಾಂ ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಬಂತೇನೋ ಇದು?" - ಎಂದು ಬೆಕ್ಕಸ ಬೆರಗಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ ನಾನು.

"ಹೂಂ! ಅದೇ ನಾನನ್ನೋದು. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವು ಯಾವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದುಂಟೆ? ಭಾಷಣ ಮರುಮಾಡುತ್ತಲೇ ನನಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರೋದಿಲ್ಲ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಅಂತ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಎಂಥಾ ಕುಗ್ರಾಮ ದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲೇ ಲೆಕ್ಚರು ಹೊಡಿತಾ ಇದ್ದ ಅಂತ ನೀನೇ ಹೇಳ್ತೀರ ಲಿಲ್ಲವೆ? ಅಂಥ ಮನುಷ್ಯ ಹೋದ ಇಲೆಕ್ಷನ್ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಕಿರಿಚಿದ. ಆಮೇಲೆ ಬರ ಬರಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಆತ ಮಾತನಾಡೋದು ಬಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆದರೂ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಬೇಕು, ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ವಾಗಬೇಕು ಅಂತ ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಆತ ಬಲು ರೇಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ. ಅವತ್ತು ನಮ್ಮ ಕಲಾ ಸಂಘದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವಕ್ಕೆ 'ಅತನನ್ನ ಕರೆದಿದ್ದೆವಲ್ಲ. ಆಗ 'ಉದಯ ವಾಗಲಿ' ಹಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ 'ಸಂಕುಚಿತ ದೃಷ್ಟಿ' ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಅಂತ ಎಗರಾಡಿದ್ದ ನೋಡು. ನಿನ್ನ ತನ್ನ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕುಸಲ 'ಕರ್ಣಾಟಕ' ಅಂತ 'ಕನ್ನಡ' ಅಂತ ಬಣ್ಣಿಸಿದ ಗೊತ್ತೇನು? ಕೊನೆಗೆ ತಾನೂ ಒಬ್ಬ ನೆಹರು ಮರಿ ಅಂತಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಮೂರುಸಲ 'ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಾತಾ ಕಿ ಜೈ' ಅನ್ನಿ ಎಂದು ಪೀಡಿಸಿದ್ದ. ಹೇಗೆ ಬಣ್ಣ ಬದಲಾಯಿಸಿದ ನೋಡು! ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ತನಕ 'ಭಾಷಾಮೋಹ ಬಿಡಿ ಇಂಡಿಯಾದೇಶಕ್ಕೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯಾದರೆ ಚೆನ್ನು, ಕನ್ನಡವನ್ನು ದೇವನಾಗರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯೋಣ, ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸರ್ವನಾಶವೇ ಸರಿ, ನಮಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲ - ದೇಶ, ಭಾಷಾವಾರು ಚಳುವಳಿ ವೇಪರಿನವರ ಪಿತೂರಿ, ಬುಕ್ಕು ಬರೆಯುವವರ ಬೊಗಳೆ'



ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕಂಡ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಬಗುಳುತ್ತಾ ಇದ್ದವನು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ತಿರುಗ ಮರುಗ. ನಮ್ಮ 'ಅಭೀಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಸಿತು, ಕನ್ನಡನಾಡು ಉದಯವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಸೇವೆಗೆ ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಜೀವನ ಮೀಸಲು' ಎಂದು ನಿನ್ನ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಾರಿದ....."

ಕನ್ನಡಿಗರ ಸೇವೆಗೆ ಯಾರ ಬದುಕು ಮೀಸಲಾದರೇನು ಮರಿ, ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟುಮಂದಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೇಕಾದಾರು? ನಮ್ಮ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜಾಗ ಇದ್ದೀತು. ಗೊಂದಲ ಪ್ಪನವರಂತೆ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಸೇವೆಗೆ ಕಾಚ ಬಿಗಿದವರು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿಯೋ ಎಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ನನ್ನ ಶಂಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.

ಪ್ರಾಣೇಶ ತನ್ನ 'ನೋವೋಕಿಲ್' ಮಾತ್ರೆಯಿರುವಾಗ ಸೇವೆಗೆ ಅವಕಾಶ ವಿಲ್ಲದವರು ಯಾಕೆ ಭಯಪಡಬೇಕು ಅನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಆದೂ ನಿಜವೇ. ಅಂತೂ ಕಾಲಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಣ್ಣ ಬದಲಾಯಿಸಬಲ್ಲರು ನಮ್ಮ ಜನ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಬದುಕಬಲ್ಲವರು ಎಂದರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

— ರಾಮಿ.

**ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿದುದು**

"ಈಗ ನೋಡ್ರೀ—ಎಲ್ಲಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವಾಯ್ತು. ಮೈಸೂರು ಮೈಸೂರಾ ಗಿಯೇ ಉಳಿತು. ಎರಡು ಕರ್ಣಾಟಕ ಬೇಕೂಂತ ಅಂದೋರ್ಗಿ—ದ್ವಿಭಾಷಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯವೂ ಆಯ್ತು!"

"ಅದ್ವೈತಗ್ರಾಹಿ! ಅಗ್ಗೀ ಪರಿಹಾಸ್ ಆಡ್ತೀರಲ್ಲೀ?"

"ನೋಡ್ರೀ—ಹೀಗೆ—ಮೈಸೂರು ಹೆಸರು ಹಾಗೇ ಉಳಿತು ತಾನೆ? ಆ ಮೇಲೆ ನೋಡಿ—ಎರಡು ಭಾಷೇನೂ ಆಯ್ತು—ನಮದು ಬ್ರಹ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿ—ನಿಮದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿ—ಕನ್ನಡ!"

"ಖರೇವು ಕಾಣ್ತಾ—ಭಯಂಕರ ಖರೇವು!"

**ವೈದ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಷ ನಿಮಿಷಗಳು**

"ಡಾಕ್ಟ್ರೀ—ನಂಗಿ ನೋಡಿ—ತಲೆಕೂದಲು ಉದುರುತ್ತೆ, ತಲೆ ನೋಯುತ್ತೆ, ಕಣ್ಣರಿ, ಕಿವಿ ಮಂದ, ನಾಲಿಗೆ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ, ಹಲ್ಲು ಹುಳುಕು, ಗಂಟಲು ಕಟ್ಟಿದೆ, ಕತ್ತು ಉಳುಕು, ಬೆನ್ನು ಛಳಕು, ಎದೆ ಶೂಲೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವು, ಕೈಗಳೆರಡೂ ಛಳಕು, ಸೊಂಟ ಬಗ್ಗಿಸೋಕಾಗೊಲ್ಲ, ತೊಡೆಗಳೆರಡೂ ಬೆಂಕಿಲ್ಲಾಕಿದ್ದಾಗೆ ಉರಿ, ಮೊಣಕಾಲು ಹಿಡಿತ, ಕೀಲು ನೋವು, ಎರಡು ಪಾದಗಳೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇಡೋಕೆ ಆಗೊಲ್ಲ—ಕೆಮ್ಮು, ಶೀತ—ಒಂದು ವಾರದಿಂದ ತಂಬಿಗೆ ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ!"

"ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳಿ—ಕಾಂಪೌಂಡರ್—ಎರಡು ಮಾತ್ರೆ ಒಂದು ಗ್ಲಾಸು ನೀರು ತಾ—ನಂಗಿ!....ಆಗಲಿ ಸ್ವಾಮಿ—ಎಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಈಗ—ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಖಾಯಿಲೆ ಇಲ್ಲ ಹೇಳಿಬಿಡಿ. ಔಷಧಿ ಬರ್ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡ್ತೀನಿ."



## “Yes ಅಂದ್ರೇ”

“ಕಚೇರಿಗೆ ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಹೊರಡ್ತೀನಿ. ನೀನು ಆರರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಟೌಹಾಲಿನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲೇ ನಿಂತಿರು. ನಾನು ಐದು ಮುಕ್ಕಾಲುಕ್ಕೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಕಾದಿರುತ್ತೇನೆ ”

“ಆಗಲಿ ಅಂದ್ರೆ.”

“೧೧ನೇ ನಂಬರ ಬಸ್ ಹತ್ತು. ಐದೂಕಾಲಿಗೆ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ಬಿಡುತ್ತೆ. ಆರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಟೌಹಾಲ್ ನಿಲ್ದಾಣ ಸೇರುತ್ತೆ.”

“ಆಗಲಿ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಅಂಸರೆ ನಾಲ್ಕೂ ಕಾಲಿಗೆ ನಿನ್ನ ಶೃಂಗಾರ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕೂವರೆಗೆ ಮನೆ ಬಾಗಿಲು ಸರಿಯಾಗಿ ಬೀಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ನಾಲ್ಕೂ ಮುಕ್ಕಾಲಿಗೆ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಐದರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಸ್ ಸ್ವಾಪಿನ ಹತ್ತಿರ ಇರು.”

“ಆಗಲಿ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಆರರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾನು ಟೌಹಾಲಿನ ಹತ್ತಿರ ಇರಬೇಡಿ ಇದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ತಂಗಚ್ಚಮ್ಮನ ಜ್ಞಾಪಕ ಇದೆಯೇ? ಜಟ್ಟಾ ಕುದುರೆ ಕೂಡ ಇನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

“ಹೌದು ಅಂದ್ರೆ.”

“ನಾನು ಏನಾದರೂ ಹೊತ್ತಾಗಿ ಬಂದರೆ, ನೀನಾದರೂ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿರಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಲಿ ಅಂತ ನಿನ್ನ ಟೆಕೆಟ್ ನೀನೇ ಇಟ್ಟುಕೋ.”

“ಆಗಲಿ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಇಬ್ಬರೂ ಆಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಯಾದರೂ ಸಂಗೀತ ಕೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತೆ.”

“ಹೌದೂ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಮಸಲಾ ಹನಿ ಹಾಕುವ ಸೂಚನೆ ಕಂಡರೆ, ಭಕ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಅಂತೆ.”

“ಆಗಲೀ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಮಸಲಾ ಬಿಸಿಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದ್ರಾ ಭಕ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.”

“ಹ್ನೂ ಅಂದ್ರೆ.”



“ಎರಡೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದೆ ಓವರ್‌ಲೋಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ ಅಂತೆ.”

“ಭಾರ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಬಸ್ ಸಿಗಲಿಲ್ಲಾಂತ ಮನೇಲಿ ನಿಂತುಬಿಡಬೇಡ, ಗಾಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾದರೂ ಬಂದೇಬಿಡು. ಒಂದೂಕಾಲು ರೂಪಾಯಿ ಮೇಲೆ ಕೊಡಬೇಡ.”

“ಆಗಲಿ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಗಾಡಿ ಸಿಗದೆ ಇದ್ದೆ, ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾದರೂ ಬಂದೇ ಬಿಡು.”

“ಹ್ಲೋ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಟೌ ಹಾಲ್ ಎಲ್ಲಿದೆ ಗೊತ್ತಲ್ಲವೇನೇ?”

“ಹ್ಲೋ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಅಂದಹಾಗೆ ಎಂ. ಎಸ್‌ಸಿ. ಅಲ್ಲವೇನೇ ನೀನು! ಕಾಲೇಜ ಹಾದಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತುಳಿದಿರಬೇಕು.”

“ಹೌದೂ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಆದರೂ ಈಗ ದಾರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ದಾರಿದಾರಿಯಾಗಿದೆಕಣೀ ಹುಷಾರಾಗಿರಬೇಕು”

“ಹ್ಲೋ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಮಸಲಾ ನಾನು ಸಿಗದೇ ಇದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡ್ತೀಯೇ?”

“ಏನು ಮಾಡಲಿ ಅಂದ್ರೆ”

“ನೀನೊಬ್ಬಳೇನೇ ಟೌಹಾಲಿನಿಂದ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಜಟಕಾದಲ್ಲಿ ಬರ್ತೀಯಾ”

“ಹ್ಲೋ ಅಂದ್ರೆ ”

“ಜಟಕಾ ಬೇಡ ಕಣೆ, ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಬಂದ್ಬಿಡು.”

“ಆಗಲಿ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಅಂದ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಟೆಕೇಟು ನೀನೇ ಇಟ್ಟುಕೋ, ತೆಗೋ”

“ಆ ! ಅಂದ್ರೇ!!!”

“ಏನಂದೆ?”

“ಈ ಟೆಕೇಟ ಮೇಲೆ ಶನಿವಾರ ಅಂತಿದೆಯಲ್ಲಾಂದ್ರೆ.”

“ಅಂದರೆ ಇವತ್ತು?”

“ಶುಕ್ರವಾರ ಅಂದ್ರೆ.”

“ಎಂತಹ ಮಂಕನೇ ನಾನು.”

“Yes ಅಂದ್ರೆ.”

—ಶ್ರೀಮತಿ ಅಂದ್ರಾಣಿ.



# ಗುಣವರ್ಮ, ಮಾದಿರಾಜ ಮತ್ತಿತರರು

(ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಜೀವನ ವಿಚಾರ-೪)

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ ಕರ್ತೃವಾದ ಎರಡನೆಯ ನಾಗವರ್ಮನು 'ಗುಣವರ್ಮನ ನಾಗವರ್ಮನ ಶಂಖವರ್ಮನಧ್ವಾನಂಗಳ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕನ್ನಡದ ಮೂರು ಅಧ್ವಾನಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗೆಳೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಕವಿಚರಿತಕಾರರು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಇಬ್ಬರೋ ಮೂವರೋ ಗುಣವರ್ಮರು ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹದಿನಾರು ಜನರಲ್ಲಿ ಬಿಡಿ. ನಾವು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು, ಮೊದಲ ಅಧ್ವಾನದ ಗುಣವರ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು, ಇವನ ಬಗೆಗೆ ಹಬ್ಬಿರುವ ಕೆಲ ವದಂತಿಗಳು ಇವು: ಇವನು ಕವಿ ಇರಬೇಕು. ಇವನು ಶೂದ್ರಕ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರಬಹುದು. ಗಂಗ ಚಕ್ರಾಯುಧಾಂಕನೆಂಬ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಇವನ ಪದ್ಯಗಳು ಕೆಲವು ಉಪಲಬ್ಧವಿವೆ. ಅದರ ಮೇಲಿಂದ ಇವನು ಮಹಾ ಕವಿಯೆನ್ನಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಅವನ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದುದನ್ನು ನಾವು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಉದಹರಿಸದಿರುವ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಗುಣವರ್ಮನಿಗೆ ಬೇಟೆ, ಕಿರಾತರು, ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಗುಣವರ್ಮನು ಗಂಗ ಚಕ್ರಾಯುಧಾಂಕನ ಜೊತೆಗೆ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು ಒಮ್ಮೆ ಹೋದಾಗ ಏನಾಯಿತು ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ ?

ಒಮ್ಮೆ ಮೃಗಯಾವ್ಯಾಜದಿಂದ ಗುಣವರ್ಮನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಮೃಗ ಶಾಬಾಕ್ಷಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಕಂಡನು. ಮಧುಪಂಬೋಲ ಸೋಲ್ದನು. ನಿಂದನು. ಒಲ್ಲನು. ಅವಳ ಪ್ರೇಮ ಇವನನ್ನು ದೆವ್ವದಂತೆ ಹಿಡಿದಿತು ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಗುಣವರ್ಮನು, 'ನೀಂ ಬಾ, ಪೋಪಂ' ಎಂದನು. ಆದರೆ ಪ್ರಥಮ ಯೌವನದ ಆ ಕಿರಾತ ವನಿತೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಗುಣವರ್ಮ ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ನಿಂತ. ವಿಫಲ ಪ್ರೇಮಿಯಾದ ಅವನು ತನ್ನಿನಿಯಳ ಹಂಬಲ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಎನಿತ್ತೆನಿತ್ತಂಬುಜ ಪತ್ರ ನೇತ್ರೆಯಾ  
ಘನಸ್ತನಂಗಳ ಬೆಳೆಗುಂ ಕಿರಾತೆಯಾ  
ಅನಿತ್ತ ನಿತ್ತಂ ವನದೊಳ್ ವನೇಚರಂ  
ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನದನೆತ್ತೆ ಕೀಸುಗುಂ.



ಕೆರಾತೆಯ ಪ್ರೇಮದ ಉರುಳಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಗುಣವರ್ಮನ ಹೃದಯಭಗ್ನ ವಾಗಿರಬೇಕು. ಅವಳ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಕೊರಗಿ ಕೃಶನಾದರೂ ಅವಳು ಬೇರೆ ದಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮನೋರೋಗದಿಂದಲೇ ಗುಣವರ್ಮನು ಸತ್ತಿರಬಹುದು.

ಅಥವಾ—

ಆ ಕೆರಾತೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಗುಣವರ್ಮನು, ಹೀಗೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಸಣ್ಣಂ ಷಡು ತಿಣ್ಣಂ ಮೊಲೆ  
ಬಣ್ಣಂ ಪಸುವೆಸರ ಬಣ್ಣಂ ಮಧುರಂ ಮಧುರಂ  
ಕಣ್ಣಲರ್ಗಣ್ಣೆ ಮೆ ಮಂದಂ  
ಬಣ್ಣೆಸಲರಿದಬ್ಬ ಜಂಗಮಾಕೆಯರೂಪಂ.

ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಕೂಡ ಆಕೆಯ ರೂಪನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಬರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ತಾನೇ ಆಕೆಯ ಉಬ್ಬು, ಎದೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಟಗಳನ್ನು ಮಧುರಂ, ಮಧುರಂ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ ಕವಿ. ಇದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಗುಣವರ್ಮನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಆಗ ಅವನು ಗುಣವರ್ಮನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕೊಂದುಹಾಕಿರಬಹುದು.

‘ಗುಬ್ಬಿಯ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ’ ಎಂಬ ಗಾದೆಯೇ, ಈ ಊಹೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಗುಣವರ್ಮ ಗುಣಬಮ್ಮ ಗುಬ್ಬಮ (ಗುಬ್ಬಿಗ) ಗುಬ್ಬಿ ಎಂಬ ವೈತ್ಯಪ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ಇದರಿಂದ ಗುಣವರ್ಮನೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸತ್ತ ಗುಬ್ಬಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

ಅಂತೂ ಗುಣವರ್ಮನ ಜೀವನ ಚಿರವಿರಹವಲ್ಲೇ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ತಾನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣಕೊಡುವ ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ಸಿನಿಮಾ ನಾಯಕರ ಆದಿಗುರು ಗುಣವರ್ಮ.

ಮಾದಿರಾಜ (ಸು, ೧೨೨೯)

ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಸ್ತು ತಿಂದವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ತಿನ್ನಿಸಿದವರು ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನಾದವನು ಮಾದಿರಾಜ. ಬಾಂಬೆ ರಾಯಲ್ ಎಸಿಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಜರ್ನಲಿನ ಯಾವುದೋ ಸಂಪುಟದ 260ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನವನ್ನು, ಮಾದಿರಾಜನು ಬರೆದನೆಂದು ನಮ್ಮ ಪರಮಾಪ್ತ ಮಿತ್ರರಾದ ಕವಿಚರಿತಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸು. 1229 ರಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾದಿರಾಜನಿಗೆ, ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಜರ್ನಲಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಮಾದೆ



ರಾಜನು ಅರುನೂರು ವರ್ಷದ ಜೀವಂತ ವೃದ್ಧನೇ? ನಾವು ರಾ. ಏ. ಸೊ.ಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಇದರ ಬಗೆಗೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಉತ್ತರ ಬರಲಿ.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಆ ಶಾಸನವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದ ನಮಗೆ ಈ ತುಕಡಾ ಸಿಕ್ಕಿತು: 'ಎಸೆವೀ ಶಾಸನವಂ ವಿರಚಿಸಿ ಬರೆದಂ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದೊಳ್' ಆಗ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಮಾದಿರಾಜನು ತನ್ನ ಸು. 1229ರ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆದು, ತನ್ನ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ನೆನಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸಿದ. ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಪಕ್ಷ ೧೯ ಮಂದಿ ಮಾದಿರಾಜರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆದವನ ಕತೆಯನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ — ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅವಗಾಹನೆಗಾಗಿ.

ಮೊದಲು ಇವನ ವಂಶವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಾ. ಈ ವಂಶದ ಮೂಲಪುರುಷನು ರುದ್ರಭಟ್ಟ ಯಾನೆ ರುದ್ರಟ. ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಎಂಬ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡಲೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಹೆಲ್ಲು ಮುರಿದವನು ಇವನೇ. ಇವನು ಭಾರೀ ದುಂದುಗಾರ. ಇವನು ಕನ್ನರನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆನೊಡನೆ ಕಚ್ಚಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನು ಕನ್ನರನಿಗೆ ಸೀ ಸೀ ಹೊಡೆದು ಕಾಕಾ ಪುಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವನಿಂದ ಹದಿನೆಂಟು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಭೂದಾನದಿಂದ ಪಡೆದನು. ಹಾಯ್! ಅವು ಕಲ್ಲು, ಕರಲು, ಮರಳು, ಮರಡಿಗಳಿದ್ದ ಊರುಗಳು (ವಿನೋಬಾರವರು ಈಗ ಪಡೆಯುವಂಥವೇ—History repeats!). ಅದರ ಉತ್ಪನ್ನ, ಖರ್ಚಿಗೆ ಸಾಲದೇ ಹೋಗಲು, ರುದ್ರಭಟ್ಟನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕುರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಅವನ ಹತ್ತಿರ ತನ್ನ 'ಭ' ಎಂಬಕ್ಷರವನ್ನು ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಹೊನ್ನನ್ನು ಪಡೆದ. ಅವನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಾಗಲೂ ಅವನು ರುದ್ರಟನೇ ಆಗಿದ್ದ. ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಹಾಗೇ ಇದ್ದ. (ನೀತಿ—ಕವಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡಬೇಡ). (ಗಾದೆ—ಕೊಟ್ಟವನು ಕೊಡಂಗಿ). ಈ ರುದ್ರಟನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಕೇಶಿರಾಜ (ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು ಕೊಂಡಗೂಳಿ, ಶಬ್ದಮಣಿ, ಕೇಶಿರಾಜರಂತೆ ಯಾವ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಬರೆದಿಲ್ಲ. They also serve who stand and wait). ಈ ಕೇಶಿರಾಜನು ಮದುವೆಯಾದದು ಮಾಳಲದೇವಿಯನ್ನು. ಇವರಿಬ್ಬರ ಮಕ್ಕಳು ಮಾದಿರಾಜ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ಕೇಶಿರಾಜನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುರು ಮುನಿಚಂದ್ರ. ಈ ಪರೋಪಕಾರಿಯು ಕೇಶಿರಾಜನಿಗೆ ದಾನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಕೇಶಿರಾಜನು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಲ್ಲಿನಾಥನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಕರಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ. ಮಾದಿರಾಜನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಾಗ ಕೈಲಿ ಕರಟವಿತ್ತು. ತಿಪಟೂರಿನದೋ, ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನ ಹಳ್ಳಿಯದೋ ತಿಳಿಯದು.



ಮಾದಿರಾಜನು ಗುರುವಿಗೆ ತಿರುಮಂತ್ರ ಹಾಕಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಗುರುಗಳ ಬಳಿ ಹೋಗಿ “ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿರಿ” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ಅವರು ಕೇಶಿರಾಜನ ಮಗನಾದುದರಿಂದ ಇವನ ಬಳಿಯಲ್ಲೂ ಹಣವಿರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಮುನಿಚಂದ್ರರು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡು ಎಂದರು. ಮಾದಿರಾಜನು “ಗುರುವೇ ಗೊರವಂಕಾ, ಕೈಲಿ ಕರಟಿವಿದೆ ಕಾಸಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಎರಡನೆಯ ಅಕ್ಷರವನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ.

ಗುರುವಿಗೆ ‘ದಿ’ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮಾದಿರಾಜನು ಮಾರಾಜನಾದ.

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವರಸರ ಬಳಿಗೆ ಮಾ(ದಿ)ರಾಜನು ಹೋದ. ಹರುಕು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ.

“ಯಾರು ನೀನು ಹಾರವಾ”—ಎಂದರು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವರಸರು - ದರ್ಪದಿಂದ.

“ನಾ-ನಾನು” ಮಾದಿರಾಜನ ಬಾಯೊಣಗುತ್ತಿತ್ತು. ರುದ್ರಟನನ್ನು ನೆನೆದ ನವನು. ಧೈರ್ಯ ಬಂತು. ಮುಂದುವರಿಸಿದ. “ನಾನು ಸೌಂದರ್ಶಿಯ ಮಾರಾಜ”.

ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವರಸರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು. ಈ ಹರುಕು ಬಟ್ಟೆಯವನು ಸೌಂದರ್ಶಿಯ ಮಾರಾಜನೇ? ಸುಳ್ಳು! ಆದರೆ ಯಾವ ಹುತ್ತುದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹಾವೋ? ಬಟ್ಟೆ ಹರಿದಿದ್ದರೆ ಬಾಳೂ ಹರಿಯುವುದೇ?

“ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮಂತನೋ, ಚಾಲುಕ್ಯ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯೋ?”

“ತಮ್ಮದೇ ನನಗೆ ಆಧಾರ. ನೀವು ಕೊಟ್ಟಿರುಂಟು ಬಿಟ್ಟಿರಿಲ್ಲ.”

ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವರಸರು, ಶ್ರೀಮದ್ರಾಜಗುರುಗಳ ಮುನಿಚಂದ್ರದೇವರನ್ನು “ಇದ ರರ್ಥವೇನು” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಮುನಿಚಂದ್ರರು ತಮಗೆ ಹಣ ಬರಲು ಮಾ(ದಿ) ರಾಜನಿಗೆ ಸಾಮಂತಗಿರಿ ಕೊಡಿಸುವುದೇ ಉಪಾಯ ಎಂದುಕೊಂಡು ಸುಗಂಧವರ್ತಿಯ ಹನ್ನೆರಡುಮಂ, ಕೂಂಡಿ ಮೂರು ಸಾಸಿರದ ಬಳಿಯ ಬಾಡಂಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗಾಯ್ತು ಮಾದಿರಾಜನ ಅಭ್ಯುದಯ.

ಮಾದಿರಾಜನು ತನ್ನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನೇ ಹೊಗಳಿ ಉಳಿದ ಸ್ತ್ರೀ ಕುಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಂದಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಅವನ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನ ಸುಖವಾಗಿರಲಾರದು ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ, ಕುಟಲೆ ಕುಮಾರ್ಗ ಕುಶೀಲೆಯರನ್ನೂ, ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಣುಕಿ ನೋಡುವ ಲಲನೆಯರನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನವಿತ್ತೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟರ ಮೇಲೆ, ಕಂಡವರ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದ ಬಗೆಗೆ ನಮಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕುತೂಹಲವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆವು—ಮಾದಿರಾಜನ ಬಗೆಗೆ.



## ಸಿಂಗದೇವ—ನಾಗದೇವ

ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಡಾಂಟಿ ಆಲೆಫಿರಿಯು ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಲೇ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ, ಇವರಿಬ್ಬರೂ 'ಹಾಜರಾಗಿರೋವೆ ನುಹಾಪ್ರಭೋ' ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

### ವಿಚಾರಂ

ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಈ ಸಿಂಗದೇವನು, ಈ ಸಿಂಗದೇವನೇ ಅಥವಾ ಆ ಸಿಂಗದೇವನೇ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಬಲ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೆವಿ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂಶಯವೇ ಅವರಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಸಿಂಗದೇವನು ಸಿಂಗದೇವನೇ ಅಥವಾ ಸಿಂಗದೇವನ ಅಜ್ಜನೇ ಎಂಬುದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಸೊರಬದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಈ ಸಿಂಗದೇವನನ್ನು 'ಸರಸೋದಾರ ಕವಿತ್ವ ತತ್ವ ಚತುರಾಸ್ಯಂ' ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಿಂಗದೇವನು ಮನುಷ್ಯನಾದುದರಿಂದ ಅವನು ನಾಲ್ಕು ಮುಖದವ ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಚತುರಾಸ್ಯ ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮ, ಬ್ರಹ್ಮನೆಂದರೆ ಪಿತಾಮಹ ಎಂದೂ ಅರ್ಥವಿಸಬಹುದು. ಪಿತಾಮಹ ಎಂದರೆ ಅಪ್ಪನ ಅಪ್ಪ ಅಥವಾ ಅಜ್ಜ. ಆದುದರಿಂದ ನಿಜವಾದ ಕವಿಯಾದ ಆ ಸಿಂಗದೇವನ ಅಜ್ಜ ಈ ಸಿಂಗದೇವ ಎಂದು ಒಪ್ಪಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಚನ್ನವೀರಬಸನಗೌಡರ ಮಗ ಕರಿವೀರನ ಬಸನಗೌಡರು; ಕರಿವೀರನ ಬಸನಗೌಡರ ಮಗ ಚನ್ನವೀರಬಸನಗೌಡರು. ಅಂತೆಯೇ ಈ ಸಿಂಗದೇವನ ಮಗ ಕೊಂಗದೇವ; ಕೊಂಗದೇವನ ಮಗ ಆ ಸಿಂಗ ದೇವ. ನಾಗದೇವನು ಕವಿತೆಗಳನೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು ಕವಿಗಳಿಗೆ ನಾಮ ಹಾಕುತ್ತ ಬದುಕಿದ್ದನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಊಹಿಸಲಾಗದು.

ಜಿಡ್ಡುಗಳಿಗೆಯ ಎಕ್ಕಲದೇವ ಚಟ್ಟಳದೇವಿಯರ ಮಗ ಸಿಂಗದೇವ. ನಾಗದೇವ ಬೀ ನಾಗದೇವ ತಾಯಿ ಚಾಮವ್ವೆ ಎಂದು ನಾಗದೇವನನ್ನು ವರ್ಣಿಸಬಹುದು.

ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಅವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದರೋ ತಿಳಿಯದು ಎಂದು ಕವಿಚರಿತ ಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕಿಂತ ಸಂಗ್ರಹದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನವುಳ್ಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಇವರಿಬ್ಬರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವ ಗೊಡವೆಗೇ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. 'ಇವರಿಬ್ಬರೂ ನಿಕ್ಕಷ್ಟ ಕವಿತಾ ಸತ್ವವುಳ್ಳ ಕವಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ಎಂದು ನಂಬಿದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ' (ನಂಬಿದರೆ ಯಾರ ಗಂಟೂ ಎಂಟಾಣೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ) ಎಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

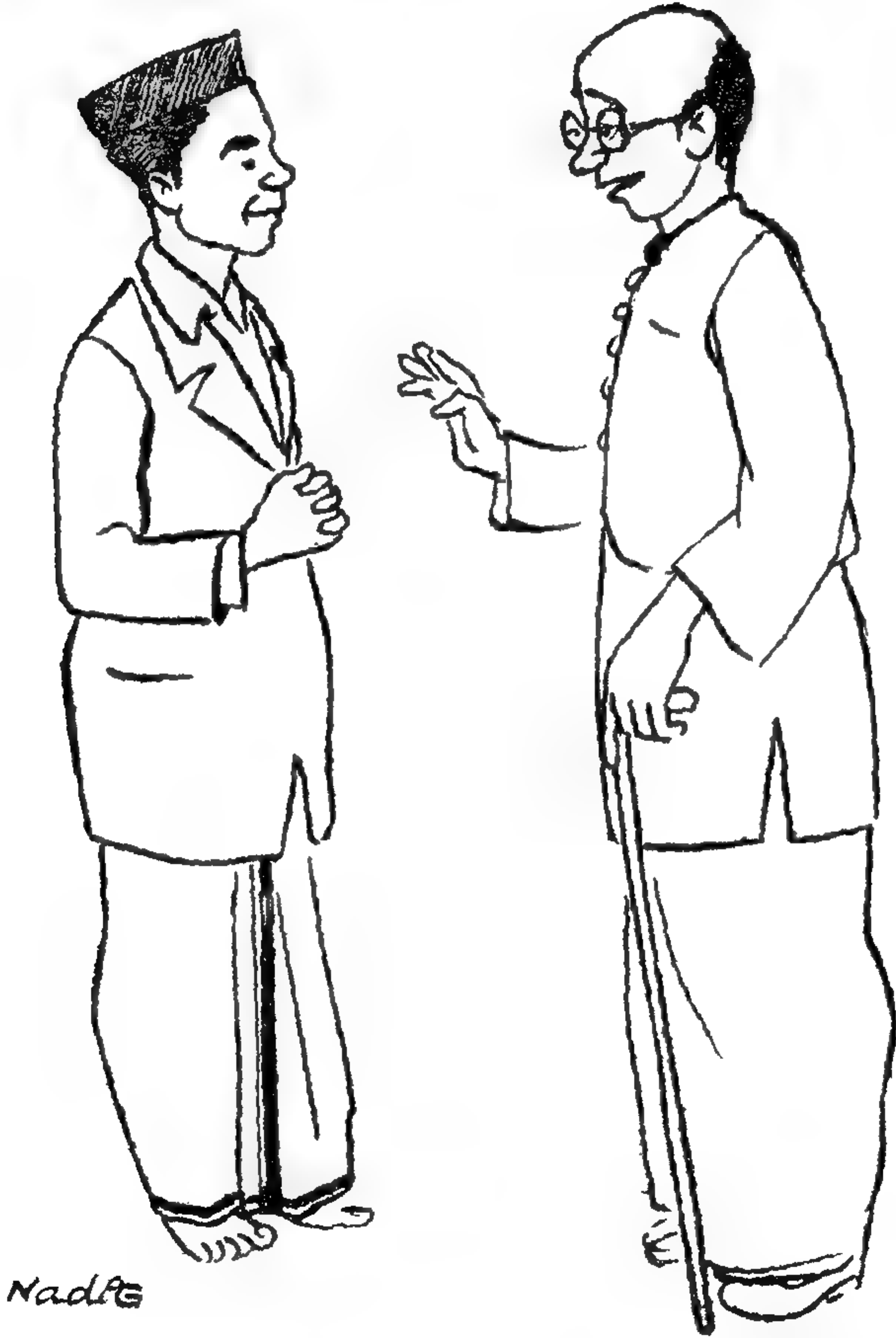
ಇದನ್ನು ನಾವು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸೊರಬದ ಹಲಸಿನಹಣ್ಣು ತಿಂದ ಸಿಂಗದೇವನೂ, ಕಡೂರು ಕಾಫಿ ಕುಡಿದ ನಾಗದೇವನೂ ಕುಶಾಗ್ರಮತಿಗಳು, ಪ್ರಚಂಡರು ಎಂದು ನಾವು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ ಅವರು ಮಹಾ ಕವಿಗಳು ಎಂದು ನಾವು ಸಾಧಿಸಲು ಸಿದ್ಧ ರಿದ್ದೇವೆ. ವಿರೋಧಿಸುವವರು ಧೈರ್ಯವಿದ್ದರೆ



ಮುಂಬರಲಿ. ನಾವು ದಾವಣಗೆರೆ ಜೌಕೀಪೇಟೆಯವರು. ನಮ್ಮ ಪರಮೇಶಿ  
ಮುದ್ದೇಗೌಡರ ವೈಕಿ. ಗಾಮಾ, ಮಾರ್ಸಿಯಾನೋಗಳೂ ನಮಗೆ ಹೆದರುತ್ತಾರೆ.  
ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಲಿರುವವರು ಗಮನಿಸಲಿ.

ಈ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಾವು ಸಿಂಗದೇವ - ನಾಗದೇವರು ಅಸಮಾನ ಕವಿತಾ  
ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳವರು, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೀಮಾ ಪುರುಷರು ಎಂದು  
ಈ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದೇನೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಬರೆದ ಕಾವ್ಯಗಳಾವುವು  
ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅರಿಯುವು.

—ಆ. ರಾ. ಸೇ.



“ನಿನಪ್ಪಾ, ನಿನ್ನ ಹೊಸ ಕಾದಂಬರೀನೆ? ಓದ್ದೆ....ಹರವಾಗಿಲ್ಲ ಒಂಥಾ ಥರಾ ಇದೆ!”



---

ಮನೆಗೆ ಕಾಂತಿ !

ಮನಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ !!

ದೇಹಕ್ಕೆ ನಿಶ್ರಾಂತಿ !!!

---

ಕಣ್ಮನಗಳಿಗೆ ತಂಪು ಬೀರುವುದು,  
ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ

**ಮೈಸೂರು ಬಲ್ಲ**

ಅದು ಭಾರತದ್ದು !

ಸುಲಭ ಬೆಲೆಯದು !

ಹೆಚ್ಚು ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವುದು !!

ಫೋನ್ : 2026

ಗ್ರಾಮ್ : ' Mysorlamp '

ಮೈಸೂರು ಲ್ಯಾಂಪ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಲಿ.,  
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ - - - ಬೆಂಗಳೂರು 3

---

**ರೂ. 1500/- ಸಾಲವಾಗಿ**

---

ಸ್ವಂತ ಜನಾಬ್ದಾರಿಯ ಮೇಲೆ **1500** ರೂಪಾಯಿಗಳ  
ವರೆವಿಗೂ ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಕೆಳಗೆ ಕಂಡ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ  
ಬರೆಯಿರಿ. ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್  
ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

---

**BOMBAY TRADE CENTRE**

81, COMMERCIAL CHAMBERS,  
BOMBAY-3.

---

Koravanji, February 1956



ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ  
ಮರಕೆಲಸಕ್ಕೆ, ಒಳಭಾಗಕ್ಕೆ  
ಯಾ ಹೊರಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಳಿ  
ಯುವದಕ್ಕೆ



**ಫಾಲಿಮಾರ್**  
ವುಡ್‌ಕೋಟ್

ರೆಡಿಮಿಕ್ಸ್ ಪೇಯಿಂಟ್  
ಒಳ್ಳೆ ಹೊಳಪಿರುವ, ಬಹಳ ಬಾ  
ಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ರೆಡಿಮಿಕ್ಸ್ ಬಣ್ಣ

ಎಲ್ಲಾ  
ಹವಾಗುಣದಲ್ಲಿಯೂ  
ನಿಲ್ಲುವಂತೆ  
ತಯಾರಿಸಿರುವುದು



**ಫಾಲಿಮಾರ್**  
ಲಸ್ಟ್ರಾಲ್

ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಪೇಯಿಂಟ್  
ವಿಸ್ತಾರ ಮೇಲ್ಮೈ ಪ್ರಸರಣ  
ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು

ತೊಲೆಯಬಹುದಾದ  
ಗೋಡೆಯಮೇಲೆ ಬಳಿಯುವ  
ಫ್ಲಾಟ್ ಪೇಯಿಂಟ್



**ಫಾಲಿಮಾರ್**  
ಮ್ಯಾಟ್‌ಕೋಟ್

ಫ್ಲಾಟ್ ನಾಲ್ ಪೇಯಿಂಟ್  
ಒಳಭಾಗದ ಗಾರೆ, ಕಾಂಕ್ರೀಟು,  
ಮತ್ತು ಮರಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಯುವುದು.  
ಬಾಳಿಕೆವುಳ್ಳದ್ದು.

ಉತ್ಕೃಷ್ಟಮವಾದ ಸಕಲಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾದ ಎನಾಮೆಲ್  
ಅನೇಕ ತರದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮನೆಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುದಲ್ಲದೆ  
ಯಾವುದರಮೇಲೂ ಬಳಿಯಬಹುದು. ಬೃಷ್ಟಿನಿಂದ ಬಳಿಯಬಹುದು,  
ಸ್ತ್ರೀ ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಲಬಹುದು;  
ಆಗಿಂದಾಗೆ ತೊಳೆದರೂ ಬಣ್ಣ ನಿಲ್ಲುವುದು  
ಫಾಲಿಮಾರ್ ಸೂಪರ್‌ಲ್ಯಾಕ್

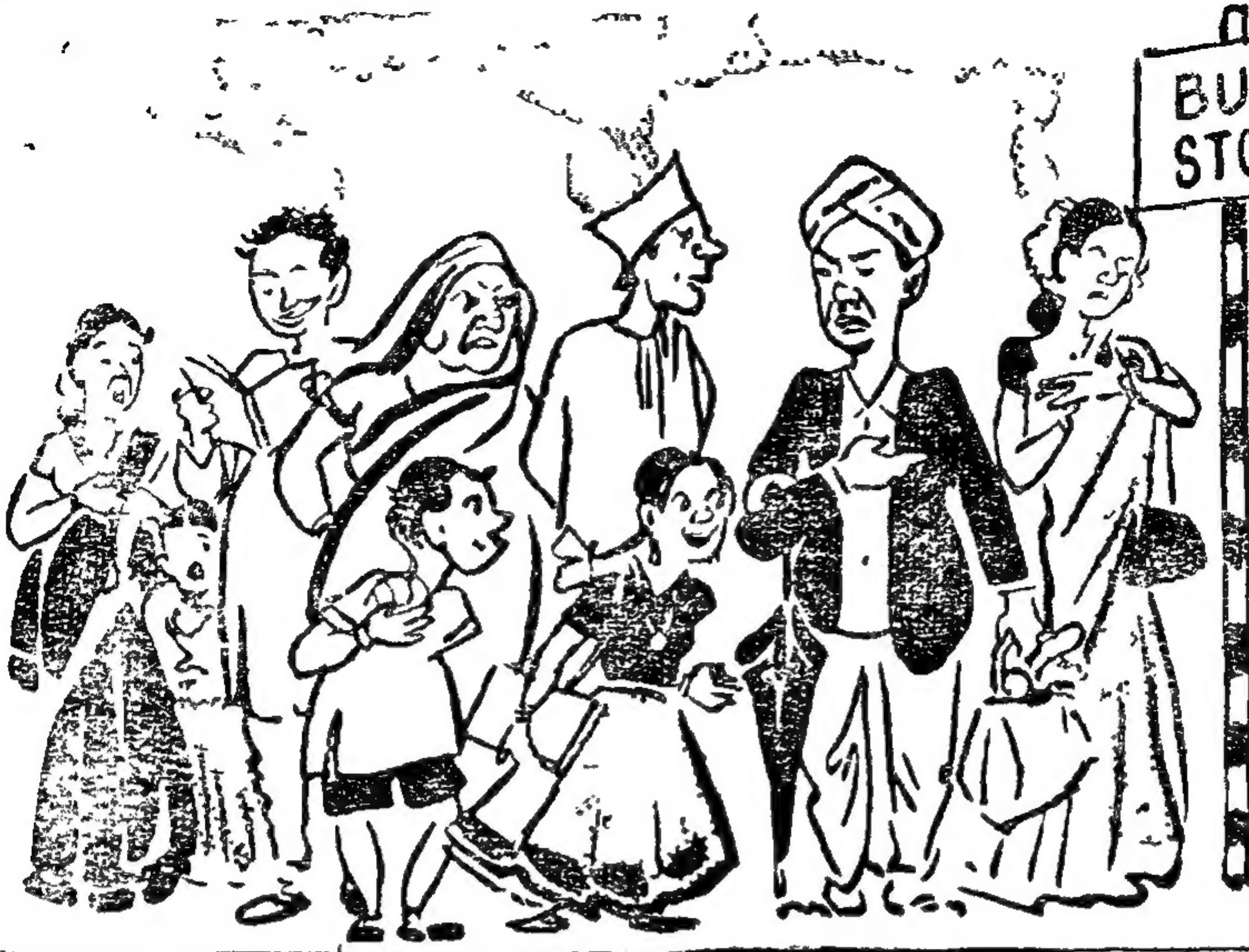


**ಫಾಲಿಮಾರ್**  
ಸೂಪರ್‌ಲ್ಯಾಕ್  
ಸಿಂಡಿಕೇಟ್  
ಎನಾಮೆಲ್



**SHALIMAR PAINT, COLOUR  
& VARNISH CO., LTD.,**  
"Karim Manzil", Kumbargundi  
Road, Bangalore City-2.  
Telephone No. 3607





## ಕೃತೆ ನಿಂತು ಬೆಸತ್ತಾಗ...

ನಿಮ್ಮ ದೇಹ ಮನಸ್ಸು ಎರಡೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ . ಆಲ್ಲವೆ ?  
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನೂ ದೇಹಕ್ಕೆ ಚೈತನ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡುವ  
ಸಾಧನವೆಂದರೆ ಸ್ನಾನ ! ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಸ್ಯಾಂಡಲ್ ಸೋಪು  
ಮರೆಯಬೇಡಿ ಮತ್ತೆ

## ಮೈಸೂರು ಸ್ಯಾಂಡಲ್ ಸೋಪು

ದೇಹದ ಕಶ್ಮಲವನ್ನು  
ನಿವಾರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ  
ಮೃದು ಮಧುರವಾದ  
ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು  
ಕೊಡುತ್ತದೆ



ಗೌರ್ವಮೆಂಟ್ ಸೋಪ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

MEMBER  
I S T M. A





**VITOFERRIN**

MYSONE INDUSTRIAL TESTING LABORATORY LTD. MALLSWARAM BANGALORE

# ವೈಟೋಫೆರಿನ್

(ಆಧುನಿಕ ಶಕ್ತಿವರ್ಧಕ ಟಾನಿಕ್)

ಇದರಲ್ಲಿ "ಎ" "ಬಿ" ಮತ್ತು "ಡಿ" ಎಂಬ ವೈಟಮಿನ್‌ಗಳೂ, ಐರನ್, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಮುಂತಾದ ಲೋಹ ವಿಶೇಷಗಳೂ, ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ತಾಮ್ರವೂ, ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಟಾಸಾರ್, ಜೀನುತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಒಂದು ಅನ್ಯತಪಾನ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಹಶಕ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಕಲ ಔಷಧಗಳ ಸಮೂಹವೂ ಇದೆ. ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಎದ್ದವರಿಗೂ, ಬಸುರಿ ಬಾಣಂತಿಯರ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯಕ್ಕೂ ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಔಷಧ. ಸೇವಿಸಲು ಬಹಳ ರುಚಿಯಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಮಧುರವಾಗಿಯೂ ಇದೆ.



ತಯಾರಕರು :

ದಿ ಮೈಸೂರು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಟೆಕ್ನಿಂಗ್  
ಲ್ಯಾಬೋರಟರಿ ಲಿಮಿಟೆಡ್,

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ - - - ಬೆಂಗಳೂರು 3.

Printed by B. S. Iyengar, Bangalore City.

Publisher—B. N. Gupta.

Editor—M. Sivaram.